

magisterbladet

NR. 2 · 2019

MAGASIN FOR MEDLEMMER AF DM · MAGISTERBLADET HAR REDAKTIONEL FRIHED

UDKANTSDANMARK ER FLYTTET TIL SJÆLLAND

Den rådne banan er afløst. Sjælland har problemer. I Slagelse satser kommunaldirektøren nu på produktion og professionsuddannelser. **SIDE 18**

IT STRESSER

Mød tillidsrepræsentanten, som fik nok

SIDE 12

HURTIGT I ARBEJDE

At søge job, mens man læser, er vigtigere end høje karakterer

SIDE 24

6 RÅD

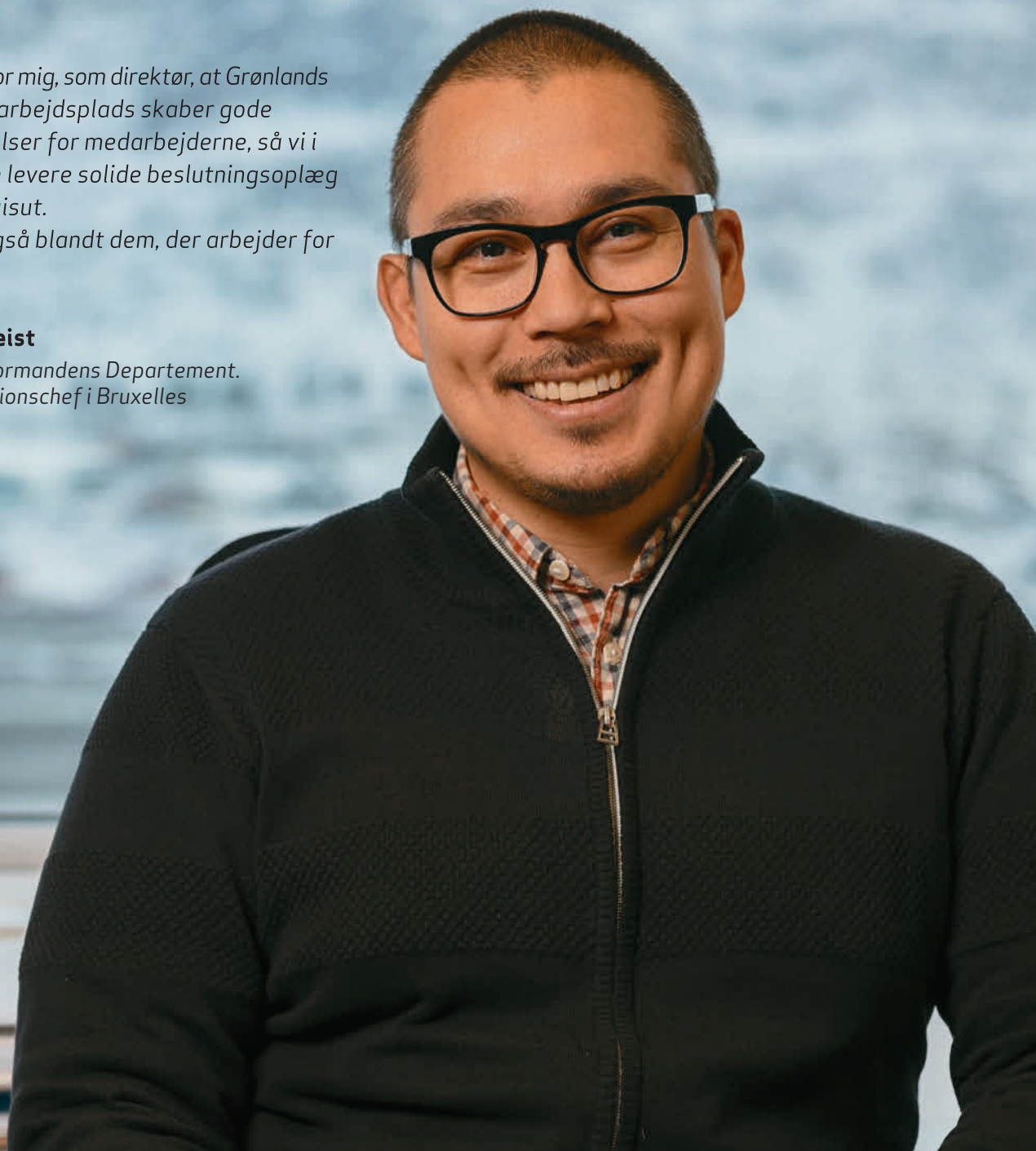
Sådan får du mere i løn

SIDE 32

*“Det er vigtigt for mig, som direktør, at Grønlands
Selvstyre som arbejdsplads skaber gode
arbejdsbetingelser for medarbejderne, så vi i
fællesskab kan levere solide beslutningsoplæg
til Naalakkersuisut.
I det lys er vi også blandt dem, der arbejder for
demokratiet.”*

Mininguaq Kleist

*Tidl. Direktør i Formandens Departement.
Nu Repræsentationschef i Bruxelles*

Læs om jobmuligheder
i Grønlands Selvstyre på
www.naalakkersuisut.gl/job

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Uddannelse, vækst og velfærd er afhængige af hinanden

Den store røde valgknap blinker klarere, for hver dag der går, og det mærkes i den offentlige debat. Flere partier markerer sig på mærkesager og tækkes netop deres vælgergrupper, inden valget bliver udskrevet.

Pension er et brandvarmt emne, og der er ingen tvivl om, at det for os alle sammen - ung som gammel - har stor betydning at vide, hvornår vi kan stoppe arbejdslivet og gå på pension. Det er samtidig vigtigt, at der kommer værdige løsninger, hvis man ikke kan arbejde helt til pensionsalderen. DM har længe arbejdet for bedre adgang til førtidspension, og sammen med Æl-

“Viden og uddannelse er den bedste vej til at udvikle et menneske – og udvikle et samfund”.

dre Sagen har vi foreslået en ny model for seniorførtidspension. Det er løsninger for alle, der mister arbejdsevnen, uanset fag og uddannelse.

Men i bund og grund skal vi slet ikke acceptere et så dårligt arbejdsmiljø, at vi ikke kan holde hele arbejdslivet. Vi skal stå sammen om, at alle skal have et godt fysisk og psykisk arbejdsmiljø, og vi skal stå sammen om en universel pensionsalder, som giver retssikkerhed for alle. Det er dyrt at finansiere ordentlig pleje og pasning, når vi lever længere. Men når der mangler penge i kassen, kan man vælge flere strategier. Man kan spare. Eller man kan investere. I hele den store pensionsdebat savner jeg visionære politikere, der gør det til deres mærkesag at investere i uddannelse og forskning.

For investering i uddannelse og forskning sikrer en langsigtet bedre økonomi i Danmark. En krone investeret i forskning kommer mangefold igen. Og viden hos dygtige, færdiguddannede mennesker er en kilde til øgede indtægter og god udnyttelse af ressourcer - både i den enkelte virksomhed, organisation og i den offentlige sektor. Derfor er det så mærkeligt, at der ikke er

politisk kamp om at profilere sig på at investere i forskning og uddannelse. Faktum er, at uddannelsesinstitutionerne bløder nu. Der er fyringsrunder og nedskæringer. Det går hårdt ud over de ansattes arbejdsmiljø, og i sidste ende går det ud over de studerende. Det er helt uacceptabelt og visionsløst. Viden og uddannelse er den bedste vej til at udvikle et menneske - og udvikle et samfund. Danmarks position som velfærds- og videnssamfund er kun opnået gennem en massiv oprustning uddannelsesmæssigt.

Jeg håber, at den forestående valgkamp vil vise, at vi har politikere med visioner, mod og lyst til at finde sammenhængende løsninger. Politikere, som ikke ser alle udfordringer isoleret, men som kan tænke på tværs af de forskellige områder og kan gennemskue, at investeringer et sted giver flere penge at jonglere med et andet sted.

Hvis vi investerer flere penge i uddannelse og forskning, bliver hele samfundet rigere. Overskuddet kan skabe nye arbejdspladser og arbejdsfelter, og politikerne får mulighed for at forbedre vores velfærd, sikre gode normeringer i daginstitutionerne, opgradere sundhedsvæsenet og gøre det bedre for dem, der har det sværest.

De unge fortjener en god kvalitetsuddannelse, og giver vi dem det, giver vi samtidig samfundet en gave i form af bedre økonomi og velfærd i fremtiden. Det burde være en god opskrift på en offensiv valgkamp. Lad os sammen op til valget sætte fremtidsinvestering på den politiske dagsorden.

Camilla Gregersen

HOVEDBESTYRELSEN for DM

FORMAND

Camilla Gregersen

DM OFFENTLIG

Anders Christian Rasmussen

DM LEDER

Nina Louise Hallgren

DM PRIVAT OG SELVSTÆNDIGE

Bjarke Friborg

DM VIDEN

Anders Henning Simonsen

DM STUDERENDE

Anna Petrea Thomsen

NÆSTFORMAND, DM VIDEN

Thomas Vils Pedersen

Andreas Bech

Anne Bisgaard Pors

Dorthe Friis Pedersen

Gregers Lysholm Pedersen

Mette Sejerup Rasmussen

Claudia Hage

Helle Idland

Julia Bjerre Hunt

Lotte Bjerrum Køie

Sine Jensen

Erik S. Christensen

Janne Gleerup

Olav Wedege Bertelsen

Tommy Dalegaard

Madsen

magisterbladet

Peter Bangs Vej 30
2000 Frederiksberg
Telefon 38 15 66 00 (kl. 10-16)
www.magisterbladet.dk
magisterbladet@dm.dk

Alt henvendelse vedr. abonnement og adresseændring: 38 15 66 00 (spørg efter medlemsafdelingen). Abonnement på Magisterbladet koster 225,50 kr. per kvartal.

Magisterbladet har redaktionel frihed

REDAKTION:

Jakob Elkjær, ansvarshavende redaktør
je@dm.dk

Tobias Dinnesen, digital redaktør
tdi@dm.dk

Martin Ejlertsen, journalist
me@dm.dk

Pernille Siegmundfeldt, journalist
psi@dm.dk

Thomas Böttcher, journalist
tb@dm.dk

Anna Dalsgaard, journalist
ada@dm.dk

William Leerbeck Meyer, journalistpraktikant
wlm@dm.dk

Sidse Rølle Jakobsen, sekretær
srj@dm.dk

Direkte telefon: 38 15 66 52

ANNONCER:

DG Media a/s
St. Kongensgade 72
1264 København K
Tlf. 70 27 11 55

DESIGN OG PRODUKTION:

OTW A/S
www.otw.dk

Forsidefoto: Lars Bech

Oplag: 53.800 eksemplarer

ISSN 0903-7349

Kontrolleret af

Kontrolleret oplag: 37.610
i perioden 1.7.2017-30.6.2018

PRODUKTIONSPLAN:

Nr. 3 2019

Udkommer: Fredag den 15. marts
Deadline debat: Mandag den 4. marts
Deadline annoncer: Onsdag den 6. marts
Deadline kalender: Onsdag den 6. marts

Nr. 4 2019

Udkommer: Fredag den 5. april
Deadline debat: Mandag den 25. marts
Deadline annoncer: Onsdag den 27. marts
Deadline kalender: Onsdag den 27. marts

Nr. 5 2019

Udkommer: Torsdag den 16. maj
Deadline debat: Fredag den 3. maj
Deadline annoncer: Onsdag den 8. maj
Deadline kalender: Onsdag den 8. maj

Hvis det ikke kan forklares, kan det ikke forsvares

Danish Finance Institute overfører kontantbeløb direkte til universitetsforskernes private lønkonto. Foreningen er oprettet af og finansieres af Finans Danmark, som er finanssektorens interesseorganisation.

Finanssektoren betaler altså løn - op til 186.000 kr. årligt - til forskernes private konti. Afdækningen af det i Magisterbladet og Forskerforum har vakt en del debat.

Mandag den 28. januar tog Orientering på PI historien op.

Her stod Carsten Tanggaard, der er professor i finansiering på Aarhus Universitet, frem og fortalte, at han har sagt nej tak til at få et såkaldt stipendie fra Danish Finance Institute.

“Jeg synes ikke, at jeg kunne deltage i sådan et foreningsarbejde med så mange penge involveret, uden at det var forankret på universitetet”, siger han.

“Begge dele kan jo ikke være rigtigt”.

Carsten Tanggaard sagde, at det kan være svært at være kritisk over for den sektor, som lønner én.

“Jeg er bekymret for, at der bliver lidt for meget fætter-kusine-fest over det ... det er meget svært at finde ud af, hvem der har fået penge, og hvem der overhovedet medlemmer? Jeg ved kun sådan, hvad jeg hører. Det er ikke særligt åbent”, sagde han.

Derefter gik ordet videre til Søren Hvidkjær, som både er forskningsdekan på CBS og tidligere direktør for Danish Finance Institute.

Han forklarede, at det faktisk er CBS, der er gået til Finans Danmark for at få hjælp til at løse et problem: De bedste forskertalenter tager til udlandet, fordi lønningerne er meget bedre der. Og så begyndte reportererne at stille spørgsmål.

Hvorfor ikke åbenhed, så når jeg ringer til en forsker, så ved jeg, om han er betalt af finanssektoren?

“Vi har fuld transparens, men vi er stadig i en opstartsfasen, så vi har ikke fået lagt alt ud på vores hjemmeside endnu, men der er ikke noget uigennemsigthed omkring det”.

Halvandet år efter at samarbejdet med Finans Danmark blev præsenteret, er der ikke en hjemmeside endnu, hvor man kan

se, hvem der får støtte og efter hvilke kriterier. Hvorfor ikke det?

“Det har taget lidt tid at få det op at køre. Det har været mere kompliceret at få op at køre, end vi troede. Der har været nogle organisatoriske ting, som har gjort, at det her bare tager lidt tid”.

Efter halvandet års mislykkede forsøg lykkedes det dog lynhurtigt efter udsendelsen af få navnene på stipendiaterne på hjemmesiden. Det er tilsyneladende ikke kun udadtil, den fulde transparens ikke har fungeret. Heller ikke internt i ledelsen på CBS virker det, som om der er gennemsigtighed om ordningen.

Tidligere redaktionsleder på bladet Forskerforum Jørgen Øllgaard søgte i november 2018 aktindsigt i Danish Finance Institute hos CBS.

Svaret fra det juridiske team i CBS lød som følger:

“Kære Jørgen

Danish Finance Institute er ikke en del af CBS, men en forening i regi af Finans Danmark. CBS har derfor ikke oplysninger om DFI's finansiering eller viden om CBS-ansatte, der har modtaget stipendier fra DFI.

Venlig hilsen”

Altså CBS ved ikke noget om DFI's finansiering og stipendier, på trods af at CBS' egen forskningsdekan, Søren Hvidkjær, med egne ord i Orientering siger, at CBS selv er gået til Finans Danmark og har foreslået ordningen - og selv om han selv har været direktør for DFI.

Begge dele kan jo ikke være rigtigt.

Mon ikke den noget tøvende tilgang til at fortælle, hvad der foregår, skyldes, at det er svært at forklare offentligheden, at penge direkte ind på kontoen fra finanssektoren slet ikke påvirker forskerne. Når man giver penge til uvildige universitetsforskere på en måde, så troværdigheden tager skade, så spilder man en masse penge og skader den produktion af viden, som er så afgørende i disse fake news-tider. Uvildige miljøforskere på universiteterne skulle nok også overveje det en ekstra gang, hvis de blev tilbudt løntilskud fra landbruget eller Greenpeace. Giver det ikke sig selv?

Redaktør
Jakob Elkjær

12

It stresser mange danskere – mød tillidsrepræsentanten, som fik nok

ARTIKLER

- 7** Akademikere strømmer ind i a-kasser
- 12** It stresser mange danskere - mød tillidsrepræsentanten, som fik nok
- 16** Klage til ombudsmanden: Ministre forskelsbehandler dimittender og undervisere
- 24** Hun fik jobbet før kandidatgraden
- 26** Sådan kommer du hurtigt i job efter studiet
- 27** Studerende er bekymrede for deres fremtid på arbejdsmarkedet

FASTE

- 3** LEDER
- 4** REDAKTØRENS KOMMENTAR
- 8** SIDEN SIDST
- 10** MÅNEDENS GANG PÅ #SOME
- 35** NYE BØGER
- 52** DEBAT
- 54** LEDIGE STILLINGER
- 58** MEDDELELSER

24

Hun fik jobbet før kandidatgraden

- 28** Russisk pirat og en fysiker fra Harvard udfordrer stenrige tidsskriftsforlag
- 31** Ét forlag tjener 65 millioner årligt på danske forskningsbiblioteker
- 32** 6 gode råd: Sådan forhandler du løn i det private
- 36** Fra enmandshær til højskolemand
- 40** "Miljøet taber, fordi vi ikke kan foretage samme tilsyn som i dag"
- 42** Eksperter: Håndtering af krænkelse tager altid udgangspunkt i subjektive oplevelser
- 44** Gode råd om håndtering af krænkelse

44

Gode råd om håndtering af krænkelse

- 48** Kan det betale sig: Det er kun det, der kan tælles, der tæller
- 51** EU-aftale vil mindske løn- og gab mellem mænd og kvinder

TEMA OM KOMMUNEØKONOMI

- 18** Udkantsdanmark er flyttet til Sjælland
- 20** Urbaniseringen tvinger Sjælland til omstilling
- 23** S: Stop klatfinansiering, og lad universiteterne blive i byerne

32

6 gode råd: Sådan forhandler du løn i det private

Lån & Spar Bank A/S, Højbro Plads 9-11, 1200 København K, Cvrnr. 13 53 05 30. Forbehold for trykfejl.

Værsgo. Lån & Spar giver tæt på

7 mio. kr.

tilbage i renter til kunder,
der er medlem af DM

I januar sætter vi i alt 6.955.018 kroner ind på lønkontoen hos medlemmer af DM. Det er renter til de mange medlemmer, som benytter sig af fordelene ved at være en del af en faglig organisation, der er medejer af Lån & Spar.

Som DM-medlem kan du få personlige fordele og ekstra gode vilkår hos os. For eksempel 5% i rente på lønkontoen. Vi synes nemlig også, der skal være kontante fordele ved fællesskaber.

Sådan får du 5% i rente på din lønkonto

- Du er medlem af DM og har afsluttet din uddannelse.
- Du samler hele din privatøkonomi hos Lån & Spar (LSBprivat®Løn er en del af en samlet pakke af produkter og services, som din økonomi kreditvurderes ud fra).
- Du behøver ikke flytte dine realkreditlån. Men evt. ændringer og nye realkreditlån, skal gå gennem Lån & Spar og Totalkredit.
- De 5% i rente er på de første 50.000 kr. på lønkontoen.
- Der er 0% på resten.
- Rentesatserne er variable og gælder pr. 1. november 2018. Se alle vilkår på lsb.dk/medlemsvilkaar

Læs mere på www.lsb.dk/dm

Bliv kunde i
Lån & Spar Bank
Ring 3378 1952, book
på lsb.dk/dm eller
skriv til dm@lsb.dk

Dansk
Magisterforening

Lån & Spar

PÅ TRODS AF UDHULING AF DAGPENGE:

Akademikere strømmer ind i a-kasser

De seneste tre år er antallet af akademikere i a-kasserne vokset med mere end 15 procent. Det sker, selvom dagpengene er blevet udhulet år for år og nu i snit dækker knap 37 procent af en akademikerløn.

A-KASSERNE ER STADIG eftertragtede blandt de højtuddannede. I december 2018 var der registreret 340.529 medlemmer i de fire akademiske a-kasser Akademikernes A-kasse, Magistrenes A-kasse (MA), Arbejdsløsheds-kassen for Journalistik, Kommunikation & Sprog (AJKS) og CA.

Det er en stigning på over 15 procent siden 2015 og knap 83 procent siden 2010.

Det viser tal over medlemsudvikling i a-kasserne fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR), som Magisterbladet har indhentet.

“Vi har haft en kolossal vækst i antal medlemmer. Det hænger sammen med, at der er flere akademikere, som er blevet færdiguddannet i perioden. Og når først folk melder sig ind, så bliver de”, siger formand i MA, Per Clausen.

Magistrenes A-kasse har oplevet en medlemsfremgang på ni procent de seneste tre år og over 19 procent siden 2010. Fremgangen sker, på trods af at dagpenge-

ne ifølge tal fra Danmarks Statistik blot dækker, hvad der svarer til 37 procent af en gennemsnitlig løn for en højtuddannet i 2018.

Og det er blevet sværere at overbevise nyuddannede og unge om fordelene ved a-kasser, end det har været tidligere, pointerer Per Clausen.

“Hvor a-kasserne tidligere fik medlemmer nærmest automatisk, skal de nu bruge rigtig mange ressourcer og penge på at oplyse og overbevise nyuddannede og studerende om fordelene ved at være medlem af en a-kasse. Men det er trods udviklingen stadig en stor fordel at være medlem af en a-kasse. Alternativet til dagpengene er jo i bedste fald at være henvist til kontanthjælp”, siger Per Clausen.

Stort efterslæb på dagpengene

Brancheforeningen Danske A-kasser har beregnet på det såkaldte efterslæb, som opstår, fordi dagpengesatsen ikke reguleres i samme takt som lønningerne.

“Summen af det betyder, at dagpengene konstant udhules, og det fortsætter”.

Verner Sand Kirk, direktør i Danske A-kasser

“Reguleringen på dagpengeområdet i forhold til lønudviklingen viser, at der fra 2002 til nu er skåret, hvad der svarer til tæt på to måneders dagpenge”, siger direktør i Danske A-kasser Verner Sand Kirk.

Han forklarer, at når dagpengene er blevet så meget mindre værd sammenlignet med lønnen, så skyldes det dels den almindelige satsregulering på 0,3 procent om året.

Ved skattereformen i 2012 gennemførte politikerne også en mindre regulering, som betyder, at dagpengene står nærmest stille,

mens lønningerne stiger. Derudover er der indført et beskæftigelsesfradrag, hvilket er godt for folk med lønninger, men det går ud over ledige på dagpenge.

“Summen af det betyder, at dagpengene konstant udhules, og det fortsætter”, siger Verner Sand Kirk.

Stor stigning i private lønforsikringer

Der er da også meget, som tyder på, at et voksende antal danskere ikke mener, at dagpenge dækker tilstrækkeligt meget af lønnen.

Der er således sket en stor stigning i antallet, som tegner en supplerende, privat lønforsikring ved siden af dagpengene. 273.000 danskere havde i 2017 således tegnet en privat lønforsikring. Det er en stigning på knap 64.000 svarende til 23 procent i forhold til 2016, hvor 210.000 havde tegnet en privat lønforsikring.

Fra 2010 til 2017 er antallet af forsikrede steget med godt 185.000 personer. Det viser seneste kørsel på området fra Forsikring & Pension, som er forsikrings-selskabernes og pensionskassernes brancheorganisation.

“Flere og flere oplever, at den dækning, de får fra dagpengene, er helt utilstrækkelig”, siger formand i MA, Per Clausen.

Verner Sand Kirk er enig. “Systemet er forringet, men der er intet alternativ til dagpengene, og derfor kan man slippe godt fra at blive ved med at skære af lønnen”, siger Verner Sand Kirk. ■

ANTAL FULDTIDSFORSIKREDE MEDLEMMER

	December 2018	Per 1/1 2015	Per 1/1 2010
AJKS	22.211	21.454	20.454
Akademikernes A-kasse	205.859	174.884	80.808
Magistrenes A-kasse	62.480	57.309	52.386
CA	49.979	42.035	32.848
I alt	340.529	295.68	186.496

Kilde: Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering

“Du skal da næsten være godt dum, hvis du fortsætter med at arbejde på universitetet”.

Ung forsker fra DTU Risø under virksomhedsbesøg af Dansk Magisterforenings formand, **Camilla Gregersen**

Læs mere på magisterbladet.dk

Nye regler svækker offentligt ansattes ytringsfrihed

Fremover får whistleblowere sværere ved at råbe højt om kritiske forhold i den offentlige administration.

Sådan lyder advarslen fra jurister og fagforeninger i Politiken på baggrund af et forslag fra Justitsministeriet om at ændre vejledningen til offentligt ansatte om deres ytringsfrihed.

Ifølge de nuværende regler har offentligt ansatte ret til at optræde som whistleblowere og videregive ikkefortrolige oplysninger til offentligheden. Den ret vil fortsat gælde, men i den nye vejledning hedder det nu, at retten til at videregive oplysninger vil “bero på en konkret afvejning af en række forskellige hensyn og omstændigheder”.

Regelændringen bliver kritiseret af bl.a. Dansk Magisterforening.

Læs mere på magisterbladet.dk

14.000 KRONER

Så meget kunne løngabet mellem mænd og kvinder blive mindsket om året, hvis fædre i gennemsnit tog barsel i blot en uge mere, end de gør nu, ifølge beregninger fra Rockwool Fondens Forskningsenhed.

Dermed vil et nyt direktiv fra EU formentlig også føre til et mindre løngab, vurderer fonden. EU har vedtaget et nyt direktiv, der giver både mænd og kvinder ret til fire måneders forældreorlov hver. To af de fire måneder skal være betalt og kan ikke byttes forældrene imellem.

Der er ikke flertal i Folketinget for øremærket barsel – kun SF, De Radikale og Alternativet bakker op om direktivet.

Læs mere på magisterbladet.dk

Stress-panelet vil afskaffe Forældre-intra

Regeringens stresspanel skabte debat, da panelets første forslag ud af tolv var at afskaffe Forældreintra og begrænse antallet af forældrearrangementer. “Problemet er, at Forældreintra i dag stresser både forældre, lærere og elever, fordi det er præget af meddelelsesforurening. Vi anbefaler derfor at lukke Forældreintra og aflyse Aula, som er den kommende erstatning for Forældreintra”, sagde Anette Prehn, der er formand for stresspanelet.

“Seriest? Stress handler om arbejdspress, uklare forventninger, ubalance mellem ressourcer og krav – og ikke om forældrearrangementer og intranet. Ret blikket mod #arbejde og #arbejdsmiljø, og drop at få #stress til at handle om privatlivet”, skrev Dansk Magisterforenings formand, Camilla Gregersen, på Twitter efterfølgende.

Sidenhen har stresspanelet også foreslået, at chefer skal på kursus i stresshåndtering og ikke må kontakte medarbejderne uden for arbejdstiden.

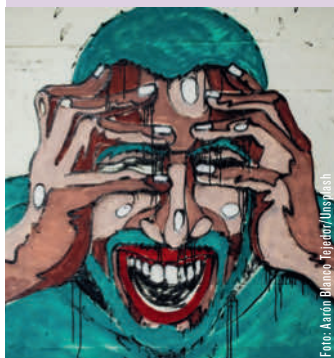

Foto: Aaron Blanco / Getty Images

ET NYT KARAKTERSYSTEM

7-trinsskalaen er udsældt, og en ny evaluering kortlagde i januar hvorfor.

Evalueringen pegede bl.a. på, at der ikke var en karakter for det ekstraordinære, og at der var for store spring mellem karaktererne. Undervisningsministeren vil derfor justere skalaen.

Men frem for at forbedre karakteret kan det med fordel afskaffes. Eller i hvert fald næsten da, mener henholdsvis en studieleder, en statistiker og en gymnasieinspektør, som magisterbladet.dk har talt med.

“Udfordringen er, at vores nye studerende er fokuserede på en gymnasial måde at score gode karakterer på. Det er uhensigtsmæssigt på et universitet, hvor det handler om at tilegne sig faget», fortæller Heino Henkel, studieleder på antropologi, bl.a.

Læs mere på magisterbladet.dk

Foto: Marco Veratti/Unsplash

Svensk skolepige er blevet ny stjerne i klimakampen

Den svenske 16-årige skolepige Greta Thunberg er blevet et nyt ikon blandt klimaforkæmpere. Hun har inspireret skoleelever verden over til at demonstrere, og i december fik hun lov til at holde en tale ved klimatopmødet COP24.

I januar holdt hun igen en tale. Denne gang ved World Economic Forum i Davos foran en række kendte og magtfulde mennesker som Bono, Will.i.am og Jane Goodall.

“Nogle mennesker, nogle firmaer, nogle beslutningstagere især har vidst, præcis hvilke uvurderlige værdier de har ofret for at kunne fortsætte med at tjene utrolige summer. Og jeg tror, at mange af jer, der er til stede i dag, tilhører den gruppe mennesker”, sagde hun i sin tale. Herefter Bono efter en lille pause begyndte at klappe. Det skriver CNN.

Foto: FABRICE COFFRINI/Ansa/Scapix

Akademikerfædre er bedst til at holde barsel

En ny opgørelse fra Danmarks Statistik viser, at jo længere uddannelse man har, jo mere barsel tager man som far.

BARSELSDAGE I GENNEMSNIT 2015 Far uddannelse

Ingen ungdomsudd.	19 dage
Ungdomsudd.	22 dage
Kort videregående	34 dage
Mellemlang videregående	39 dage
Lang videregående	47 dage

There's no such thing as a free lunch!

HUSK
Hvis du er medlem af DM, får du **15 % rabat.**

Du kender sikkert den engelske talemåde "There's no such thing as a free lunch". Helt kort betyder den at den der giver noget til andre, altid forventer at få noget igen. Men hos Danske Sprogseminarer vil vi vove at påstå at vi med forårets gratis webinarer gør talemåden til skamme!

Gratis sprogwebinarer (og vi mener gratis)

Vores tilbud til alle om at logge helt gratis ind på en række lærerige webinarer er unikt. For vi mener det når vi siger at vi ikke forventer noget til gengæld. For os er det vigtigste at du oplever kvaliteten af vores produkter. Hvis det så betyder at du måske en anden gang får lyst til at komme på et "rigtigt" kursus, bliver vi naturligvis glade – men beslutningen er helt op til dig. Vi forventer ikke noget. Så hop bare ombord på et af vores gratis webinarer, og nyd din frokost i ro og mag hjemme eller på kontoret. Helt uden pres!

KOMMENDE GRATIS WEBINARER

Varighed: En time

- Dansk korrekturlæsning
- Engelsk korrekturlæsning
- Komma
- Dansk tekstredigering
- Engelsk tekstredigering
- Notat- og referatteknik
- At skrive til nettet

Skan koden og kom direkte til siden med de gratis webinarer hvor du kan læse mere. Du kan også gå ind på sprogseminar.dk.

Kurser der betaler sig

Når det handler om at komme i dybden med et sprogligt emne, er en times webinar naturligvis ikke nok. Derfor har vi intensive kurser der varer en eller to dage – og som forståeligt nok ikke er gratis. Til gengæld inviterer vi på en god frokost! Her i foråret kan du fx melde dig til:

KURSUS: DANSK KORREKTURLÆSNING

Varighed: To dage fra kl. 09.00 til 16.00

Underviser: Jane Hansen

Vælg mellem:

- 19. marts - 20. marts 2019
Center for Ledelse, København
- 3. april - 4. april 2019
Radisson Blu Scandinavia Hotel, Århus

Pris: 8.495 kr. ekskl. moms

KURSUS: KOMMA

Varighed: Én dag fra kl. 09.00 til 16.00

Underviser: Jane Hansen

Vælg mellem:

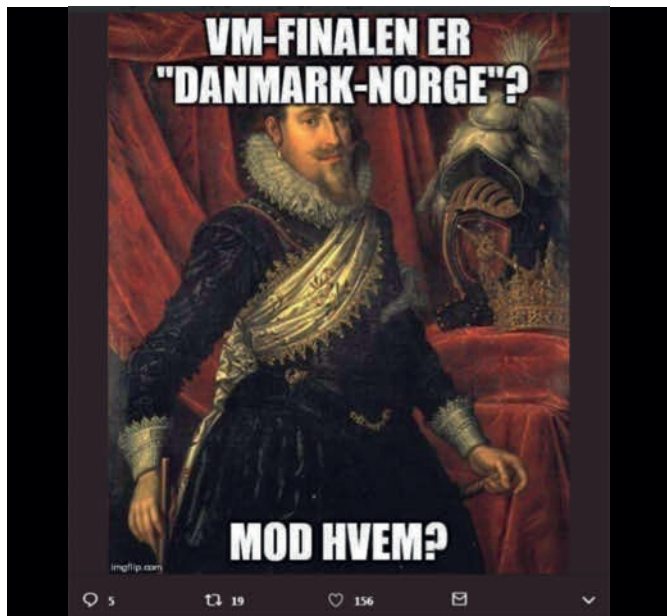
- 21. marts 2019
Radisson Blu Scandinavia Hotel, Århus
- 25. marts 2019
Center for Ledelse, København
- 29. april 2019
Center for Ledelse, København
- 8. maj 2019
Radisson Blu Scandinavia Hotel, Århus
- 27. maj 2019
Center for Ledelse, København

Pris: 4.495 kr. ekskl. moms

Du kan finde detaljeret program, oversigt over alle vores kurser og uddannelser samt tilmelde dig på sprogseminar.dk.

Månedens gang på #SoMe

Magisterbladet har været på internettet og bringer her højdepunkter fra januars små og store retoriske kampe på de sociale medier.

Når historikere ser håndbold

Hvorfor så stort postyr for en håndboldkamp mellem to landsdele? Christian Firtal ville have undret sig.

Det er AU-ektor **Karen Gram-Skjoldager**, der på Twitter gav et lille historienørdet twist på VM-finalen.

REKTOR FIK LANGEMAND AF SYSTEMET – OG GIVER DEN TILBAGE

I sidste måned skrev vi, hvordan ITU-ektor **Mads Tofte** ved sin afskedsreception havde fortalt, at han nu rejste til udlandet for at kunne være sammen med sin adoptivdatter, der ikke kan få indrejsetilladelse i Danmark. I januar gik Tofte så selv ud med historien i Politiken og på sine SoMe-profiler: "Hvorfor skulle jeg arbejde for en stat, der nægter min dejlige adoptivdatter, som er det bedste, der er sket for mig i mange år, at sætte fod på dansk jord? Derfor søgte jeg ikke rektorstillingen igen", skrev Mads Tofte blandt andet.

STRESSSTRESS PÅ TWITTER

Regeringen har nedsat et stresspanel, der skal komme med forslag til at gøre danskerne mindre stressede. Og panelet lagde frisk fra land med at foreslå at nedlægge folkeskolens forældreintra. HK Privats næstformand, **Marianne Vind**, vidste ikke, om hun skulle grine eller græde: "Når voksne mennesker bryder grædende sammen på jobbet og ikke kan huske, hvorfor de er der, så er det ikke, fordi de har tjekket Forældreintra 4 gange i denne uge", skrev hun på Facebook, og hendes kollega i Djøf **Sara Vergo** havde et lignende synspunkt: "Igen skal stress udråbes til et privatlivsproblem. Men ved I hvad: Det er ikke juleklip, kageordninger og emsige forældre, der giver folk stress. Det er omstillingshastighed, dårlig ledelse, manglende mening & tid osv. PÅ JOBBET. Vh #mortil4 @djoef". Twitter-profilen Den Anonyme Lærer gav også et alternativt perspektiv: "Prøv at sige denne sætning højt: "Information om mine børns hverdag, trivsel og faglige udvikling er en stressfaktor for mig, som jeg gerne vil undvære". #SoMe #skolechat". Debatten kaldte naturligvis også på en vis sarkasme som hos **Allan Lindemark**: "Twitter: Vi HAADER skoleintra – HADER! Stressudvalg: Lad os afskaffe skoleintra. Twitter: Vi eeeelsker skoleintra – det bedste nogensinde!"

Find de fede karakterer

Karakterskalaen skal ændres. Det fastslog Uddannelses- og Forskningsminister **Tommy Ahlers** i et Facebook-opslag om at stoppe karakterinflationen, have mindre fokus på fejl og mangler og mulighed for at belønne den ekstraordinære indsats. Den ide er mange med på blandt både lægfolk og eksperter som eksempelvis RUCs rektor: "Forslag til @aahlers og @MereteRiisager Tag det bedste fra I3-skalaen og juster til regelmæssige trin og vurdering af både styrker og svagheder #uddpol #dkpol", tweetede **Hanne Leth Andersen**, der vil indføre karakteren +12 og have en skala bestående af de lige talværdier. Spørgsmålet er dog, om problemerne kun er et spørgsmål om tal og skalaer ... som FB-brugeren **Heidi Hansen** bemærkede: "Der er bare et gab imellem gerne at ville satse på det skæve, det nye, det modige, det anderledes og så samtidig have så stort fokus på karakterer".

VERDENSMESTERSKAB TIL JYLLAND

Et emne, der i januar blev berørt på stort set samtlige danske SoMe-profiler, var naturligvis håndboldherrerens store VM-triumf. Fra Maren i køret til Margrethe i kommissionen – alle blev under de afgørende finalekampe ramt af en usvækkelig trang til at offentliggøre, hvilket hold de støttede, og om tv'et var tændt. Massebegejstring kalder på modreaktion, og så var det oplagt at genoplive tweetet fra den afdøde provokatør Mads Holger, skrevet da Danmark i 2014 tabte EM-finalen til Frankrig: "Håndbold er et spil, som ikke angår nogen andre i verden end danskere. Alligevel taber de altid. Det svarer jo til at tabe i et spil pik". Her fem år efter forsøgte Radio24syv-chef **Mikael Bertelsen** at gå ham lidt i bedene: "Hvis Danmark vinder VM i håndbold, så skal landsholdet eskorteres hjem af F-16-jagerne fra Kastrup til Billund", ironiserede Bertelsen og fulgte op efter finalen: "WE ARE THE CHAMPIONS! Alle mødes og fejrer triumfen foran Herning Rådhus ved indgangen til Borgerservice". Det med F-16-jagerne fik han faktisk ret i – bortset fra at ruten gik fra Karup til København: "@forsvaretdk sagde tillykke til håndboldherrerne, da de fløj til København mandag eftermiddag. To F-16 på øvelse fulgte holdet på vej", fortalte Forsvaret på Twitter og Instagram.

Får du det rigtige i løn?

Prøv DM's løntjek og kontrollér
gennem den nye lønstatistik,
om du får den korrekte løn.

Tjek din løn på dm.dk/lontjek

Dansk
Magisterforening

It stresser mange danskere – mød tillidsrepræsentanten, som fik nok

Rigtig mange oplever at spilde tiden på jobbet, når it-systemet kokser, viser meningsmåling. De små og store afbrydelser er en overset stressfaktor, siger eksperter. På Aarhus Universitet har Morten Brockhoff besluttet sig for, at det skal være løgn.

19 procent af befolkningen angiver, at de dagligt spilder tid på grund af “it-nedbrud” på arbejdet. Det viser en måling, Gallup har foretaget for Magisterbladet blandt 1.084 repræsentativt udvalgte danskere. Til sammenligning svarer 14 procent, at de spilder tiden på sociale medier hver dag.

Ekspert, som Magisterbladet har talt med, opfordrer arbejdspladserne til at tage it-nedbrud og bøvler alvorligt som stressfaktor og arbejdsmiljøproblem. Og det har Morten Brockhoff gjort. Han er arbejdsmiljørepræsentant på Aarhus Universitets Institut for Kommunikation og Kultur, hvor han har taget initiativ til, at it er kommet på dagsordenen i det lokale arbejdsmiljøudvalg.

“Folk oplever at blive afbrudt mange gange i løbet af en dag på grund af alle mulige versioner af it-problemer. Det kunne være interessant at se, hvor stort tidsforbrug egentlig er, og så kunne vi måske

indkredse de ting, vi rent faktisk kan gøre noget ved”, siger han.

Morten Brockhoff illustrerer sin pointe med en lille historie. På Aarhus Universitet var der en hæk, som havde vokset sig så høj, at man ikke kunne se eventuelle fodgængere på den anden side, når man forlod parkeringspladsen i sin bil. Det blev taget op i arbejdsmiljøudvalget, som traf den simple beslutning at få klippet hækken ned.

“Problemer med det fysiske arbejdsmiljø er noget, man tager op som arbejdsplads, og det tages alvorligt. Men når det kommer til it-problematikker, har de ikke rigtig været italesat i vores miljøorganisation, selv om de fylder rigtig meget i hverdagen for os alle”, siger han.

Morten Brockhoff er specialkonsulent på Institut for Kommunikation og Kultur, hvor han arbejder med musik- og teatertechnik og “en hel masse med it”. Det kan for eksempel være ham, der bliver kaldt til undsætning, når en udenlandsk gæstelæktor skal have et snydelogin, fordi systemerne kræver et dansk CPR-

nummer. Eller når en kollega oplever, at “computeren holdt op med at virke, da jeg ville åbne en fil”, hvilket efter mange fejlsøgninger og genstarter viser sig at være Excel, der gik ned på grund af en fejl i ethernetforbindelsen.

“Jeg har set folk nærmest stå og græde, fordi de havde glemt deres login og ikke kunne komme videre med arbejdet”, fortæller Morten Brockhoff.

Dr. Jekyll og mr. Hyde

I 2008 viste en britisk undersøgelse, at folk, der arbejder med it, har stor risiko for at udvikle stress. Siden da er it blevet en integreret del af arbejdet for mange flere mennesker og dermed også en faktor, der bør sættes mere fokus på i arbejdsmiljøindsatsen, mener Søren Bjerregaard Kjær, som er arbejdsmiljøkonsulent i Dansk Magisterforening.

“I stedet for spildtid kunne man have spurgt om, hvad der frustrerer. Jeg synes ikke om betegnelsen “it-stress”, men problemer med it kan være en af de faktorer, som i yder-

“Problemer med it kan være en af de faktorer, som i yderste konsekvens kan være med til at udvikle stress”.

Søren Bjerregaard Kjær, arbejdsmiljøkonsulent i Dansk Magisterforening

ste konsekvens kan være med til at udvikle stress. It kan være både dr. Jekyll og mr. Hyde. Når der bliver indført nye systemer, skaber det forventninger om, at det vil lette vores arbejde. Når det nye system så alligevel ikke indfrier alle forventninger, bliver det en kilde til frustration i stedet - selv om det faktisk har lettet arbejdet på nogle punkter”, siger han.

Frustrationerne risikerer at gå ud over nærmeste kollega, og dermed kan problemer med it skade det sociale arbejdsmiljø. Søren Bjerregaard Kjær henviser til en model fra den schweiziske forsker Norbert Semmer, som viser, at små hændelser i arbejdsdagen, som ikke bliver adresseret, i sidste ende kan føre til et betændt arbejdsmiljø med vold, mobning og sexchikane.

“Det er ligesom et isbjerg - under vandlinjen ligger en masse små brud på vores forventninger til et godt arbejde. Og hvis man har it-systemer, hvor det, man laver, synes meningsløst - hvis det, man taster ind, for eksempel forsvinder - så frustrerer det. Og så ender du med at blive sur på din kollega”.

Oplæring er vigtigt

Malene Friis Andersen er psykolog ved Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) og har i mange år forsket i stress. Ifølge hende er it så integreret i opgaveløsningen på mange arbejdspladser, at tingene kan være svære at skille fra hinanden.

“Hvis it-systemet ikke understøtter opgaveløsningen, kan det gå hen at blive en stressbelastning. Men man skal være varsom med at tale om “it-stress” som et selvstændigt fænomen. For så risikerer man at individualisere problemet og sige: “Det er nok bare dig, der ikke er god til teknologi””, siger hun.

Malene Friis Andersen peger på tre forhold, som hver især kan være stressfaktorer:

“For det første er der selve systemet - det er vigtigt, at det virker. For det andet skal man være opmærksom på, om systemet understøtter arbejdsgangene, eller om systemet omvendt ændrer arbejdsgangene uhensigtsmæssigt og dermed reducerer medarbejdernes indflydelse og mulighed for at løse deres kerneop-

“Jeg har set folk nærmest stå og græde, fordi de havde glemt deres login og ikke kunne komme videre med arbejdet”, fortæller Morten Brockhoff, som er arbejdsmiljørepræsentant på Aarhus Universitet.

gaver. For det tredje kan systemet være nok så godt - hvis medarbejderne ikke er klædt på til at anvende det, duer det ikke”.

Der er ikke forsket meget i sammenhængen mellem it og stress. Til gengæld er det veldokumenteret, at det kan give stress, hvis der er ubalance mellem de krav, der stilles til arbejdet, og de ressourcer, man har til at løse opgaverne.

“Medarbejdere kan være superdygtige eksperter på deres felt, men så kommer der et nyt it-system, og hvis man ikke oplæres tilstrækkeligt i at bruge det, kan selv en erfaren medarbejder blive forvandlet til en novice og føle sig inkompetent. Det er vigtigt at være opmærksom på, at der skal bruges tid på oplæring”, siger Malene Friis Andersen.

Mange kantsten at falde over

Det er Søren Bjerregaard Kjær for nemmelse, at it-problemer sjældent tages op i arbejdsmiljøudvalgene. De små hverdagsproblemer med ventetider, opdateringer og nedbrud forbliver under vandlinjen.

“Man siger: “Øv, det fungerer ikke”, men glemmer at spør-

ge, om det mon påvirker samværet på arbejdspladsen”, siger DM’s arbejdsmiljøkonsulent.

Det er præcis det, Morten Brockhoff fra Aarhus Universitet har besluttet at ændre på. Efter at have fået it på dagsordenen i det lokale arbejdsmiljøudvalg arbejder han nu på at bringe emnet videre opad i institutternes fælles arbejdsmiljøudvalg og i hovedarbejdsmiljøudvalget, hvor han også er medlem.

Og det nytter. Som eksempel nævner han, at det tidligere var en kilde til irritation, at både ansatte og studerende skulle skifte password hvert halve år. Det er nu ændret, så et password kan være gældende i to år.

“Hverdagsstress kan føre til noget alvorligere. Stress er typisk en akkumulation af alle mulige ting, vi som arbejdsmiljøorganisation gerne vil tage os af, i det omfang vi kan. Det er ikke, fordi jeg har en skuffe med løsninger, for det er et uafklaret område, og vi er nødt til at få et bedre billede af, hvad der foregår. Hvis vi ikke gør noget, svarer det til at sige, at folk falder over den kantsten hele tiden, og det må de selv om. Og der er mange kantsten i it-systemerne”. ■

Få ny viden og inspiration til din karriere med et kursus hos DM

Se kursusdatoer og tilmeld dig på dm.dk/kalender.

Dansk
Magisterforening

KLAGE TIL OMBUDSMANDEN:

Ministre forskelsbehandler dimittender og undervisere

Dimittender fra Aarhus Universitet mener, at Undervisningsministeriet forskelsbehandler dem og undervisere med gennemført pædagogikum. De skal tilbage og læse ekstra fag efter en administrativ fejl, mens undervisere ramt af samme fejl ikke er underlagt samme krav. Flere undervisningsordførere har nu skrevet til ministeren for at presse på for en dispensation.

IFØLGE LOVEN OM gymnasieuddannelser er det ikke muligt at give dispensation til 211 dimittender fra Aarhus Universitet (AU), som er ramt af administrative fejl på universitetet. Det betyder, at de skal tilbage og læse 30 ECTS-point, hvis de ønsker at blive undervisere. Sådan lyder afgørelsen i et brev fra uddannelsesminister Tommy Ahlers (V) og undervisningsminister Merete Riisager (L) dateret den 25. januar til dimittenderne.

Men dimittenderne ønsker ikke at skulle tilbage og læse. Mange er i fuld gang med at arbejde, har stiftet familie, og nogle er gået i gang eller skal snart i gang med pædagogikum, som nu må udskydes.

I over en måned har dimittenderne og ministerierne skrevet breve frem og tilbage for at finde en løsning på miseren. I seneste brev fra ministerierne til dimittenderne, som Magisterbladet også har, meddeles det, at ministerierne ikke vil fratage en underviser en allerede opnået undervisningskompetence. Bliver en institutions ledelse opmærksom på, at kandidater med gennemført pædagogikum har faglige mangler, må der igangsættes faglig supplerings.

“Vi undrer os over, at denne ordning ikke også kan gælde os, i og med at vi har nøjagtig det samme eksamensbevis”, siger Mathias Ladefoged, som er kandidat i idræt og psykologi og i dag ansat

på Næstved Gymnasium, hvor han står til at skulle starte pædagogikum i psykologi og idræt.

“Kandidater med gennemført pædagogikum, der har det samme antal ECTS-point og det samme eksamensbevis, får ikke frataget deres faglige kompetencer, men det gør vi. Det er forskelsbehandling”, siger Mathias Ladefoged.

Inkonsekvent afgørelse

I brevet fra ministerierne forklarer de, hvorfor de kommer frem til, at det kun er kandidater, som har gennemført pædagogikum, som kan opnå dispensation fra reglerne.

”Det er korrekt, at undervisningsministeren med hjemmel i loven om pædagogikum i de gymnasiale uddannelser kan dispensere fra kravene, hvor helt sær-

“Vi undrer os over, at denne ordning ikke også kan gælde os, i og med at vi har nøjagtig det samme eksamensbevis”.

Mathias Ladefoged, kandidat i idræt og psykologi, Aarhus Universitet

lige forhold gør sig gældende. Som det fremgår af bestemmelsen, er det imidlertid kun krav fastsat i medfør af lov om pædagogikum i de gymnasiale uddannelser, som undervisningsministeren kan dispensere fra”, skriver ministrene.

Loven foreskriver, at et sidefag skal forlænges med 30 ECTS-point, når hovedfaget og sidefaget ligger på forskellige fakulteter.

AU opdagede i november måned 2018, at 211 dimittender med sidefag i psykologi ikke havde modtaget denne sidefagsforlængelse. Derfor har kandidater tilbage fra 2010 fået brev fra universitetet om, at de skal tilbage og læse 30 ECTS-point, hvis de ønsker pædagogikum i psykologi.

Den afgørelse mener dimittenderne dog er forkert, da der er faglig sammenhæng mellem deres hovedfag og sidefaget.

“Ifølge loven om faglige mindstekrav er psykologi et flerfakultært fag, som har sammenhæng med både det humanvidenskabelige, naturvidenskabelige og samfundsvidenskabelige fagområde. Derfor er det inkonsekvent, når ministerierne udelukkende giver dimittender med hovedfagene dansk, religion og filosofi dispensation, fordi de mener, deres fag er fagligt sammenhængende med psykologi, og at kun de derfor ikke skal læse de ekstra point”, siger Mathias Ladefoged.

Han påpeger, at ministeriernes vurdering desuden er truffet på forældet grundlag, da den tilsyneladende er truffet på baggrund af regler i 2009 - før en omfattende strukturændring på AU.

Opbakning fra ordførere

Dimittenderne virker til at have opbakning fra en række undervisningsordførere i Folketinget. Herunder undervisningsordfører i Venstre, Anni Matthiesen, som i en mail i januar måned påpeger, at hun ønsker at drøfte sagen med undervisningsministeren for at få en dispensation.

“Jeg kan dog oplyse dig om, at jeg lige før jul drøftede det med undervisningsministeren, hvor jeg gav klart udtryk over for hende om, at hun skulle dispensere og få det løst. Jeg forsøger endnu en gang at sætte dette på dagsordenen hos ministeren. Men bliv endelig ved med at mase på - så der er flere, som kæmper kampen”, skriver Anni Matthiesen.

Også Socialdemokratiets undervisningsordfører, Annette Lind, har tilsyneladende skrevet til ministeren.

“Jeg har skrevet til ministeren nu, og Anni Matthiesen har bedt om at få det på dagsordenen, næste gang vi mødes», skriver hun i en mail til dimittenderne. ■

Bliv en bedre studerende

KI
og

DM vil gerne hjælpe dig gennem studiet på bedst mulig måde. Derfor tilbyder vi vores studiemedlemmer en masse værktøjskurser, som både kan styrke dine kompetencer på studiet, men også på studiejobbet og i livet efter studiet.

Tilmeld dig på dm.dk/studerende

dm

DANSK MAGISTERFORENING
MAGISTRENS A-KASSE

mε

Udkantsdanmark er flyttet til Sjælland

Den rådne banan er aflyst. Mens mange nord- og vestjyske kommuner trives, har Sjælland uden for København kæmpet med en voksende forarmelse siden 2012.

**Kommunal-
direktøren i
Slagelse vil ikke
konkurrere med
hovedstaden.
"Vi skal tvært-
imod satse på at
fremme en er-
hvervsudvikling
for virksomheder,
der har gavn af at
placere sig midt i
Danmark", siger
Frank E. Andersen.**

Den rådne banan er flyttet til Sjælland. Mens kommunerne i de geografiske udkantsområder i Nord- og Vestjylland har vendt en negativ udvikling og fundet balancen mellem kommunale skatteindtægter og udgifter, er det siden 2012 gået den stik modsatte vej for kommunerne i Region Sjælland.

De kommunale nøgletal fra Økonomi- og Indenrigsministeriet viser, at ud af de 20 kommuner med den laveste kassebeholdning i landet ligger de 12 i dag i Københavns opland.

“Guldborgsund og Lolland har i alle årene været presset af lave skatteindtægter og høje sociale udgifter. De var også en del af det, der for 10-20 år siden blev betegnet som den rådne banan. Det nye er, at Udkantsdanmark i dag ligger i en krans hele vejen rundt om hovedstadsområdet”, siger Per Nikolaj Bukh, der er professor i økonomistyring ved Aalborg Universitet.

Det er ikke kun antallet af økonomisk pressede kommuner, der er vokset på Sjælland. Det samme er forskellen op til de allermest velhavende, forklarer Aalborg-professoren.

“For 10 år siden kunne man lidt lettere sige: Der er nogle forskelle, og sådan er det. Men i kommuner som fx Slagelse, Vordingborg, Næstved, Gribskov, Odsherred og Hørsholm er der efterhånden tale om så stort et pres, at alarmklokkerne bør ringe”, påpeger Per Nikolaj Bukh.

I mange af de sjællandske omegnskommuner diskuterer man ikke længere, om der skal plantes flere vejtræer eller lægges ny asfalt på cykelstierne, uddyber han.

“Her handler det om skolelukninger, om fyringer af sosu-assistenten og en markant ringere social indsats over for de udsatte borgere. Det er en negativ spiral. Mange kommuner i Region Sjælland har så lidt luft i økonomien, når driften er betalt, at det bliver vanskeligt for dem at ride stormen af uden hjælp”, vurderer Per Nikolaj Bukh.

Grøn energi i Lemvig

Lemvig er en af de kommuner i Vestjylland, som har vendt skuden. Siden 2007 er likviditeten fordoblet til knap 9.000 kroner per borger.

Det skyldes ikke mindst et byråd, der er enige om, at budgetter er til for at blive overholdt, fastslår borgmester Erik Flyvholm (V).

“Vi har effektiviseret år efter år på en måde, så kvaliteten er bevaret på både handicap-, ældre- og skoleområdet. På nøgletal som beskæftigelse og sygefravær ligger Lemvig også pænt”, siger han.

Største problem er et befolkningstal, der falder med et par hundrede om året.

“Vi har stærke uddannelsestraditioner, ikke mindst på grund af vores 125-årige læreruddannelse i Nørre Nissum. Vi vil dog gerne have, at flere af de unge, der læser videre et andet sted, kommer tilbage til Lemvig igen”, siger Erik Flyvholm.

Han håber, at vidensarbejdspladser inden for den grønne økonomi kan blive et trækplaster.

“Vi regner ikke med at få et universitet til vestkysten foreløbig. Til gengæld har vi koblet os på klimadagsordenen, og vi er stærke inden for både kystsikring, biogas og offshorevindmølleindustrien”, forklarer Lemvigs borgmester.

Skattegrundlaget er udhulet

Region Sjælland har nogle andre udfordringer end kommunerne i den geografiske udkant.

Ifølge Høgni Kalsø Hansen, der forsker i socioøkonomisk geografi på Københavns Universitet, skyldes nedturen primært, at de erhverv, der er i vækst i disse år, stimuleres bedre i hovedstadsområdet.

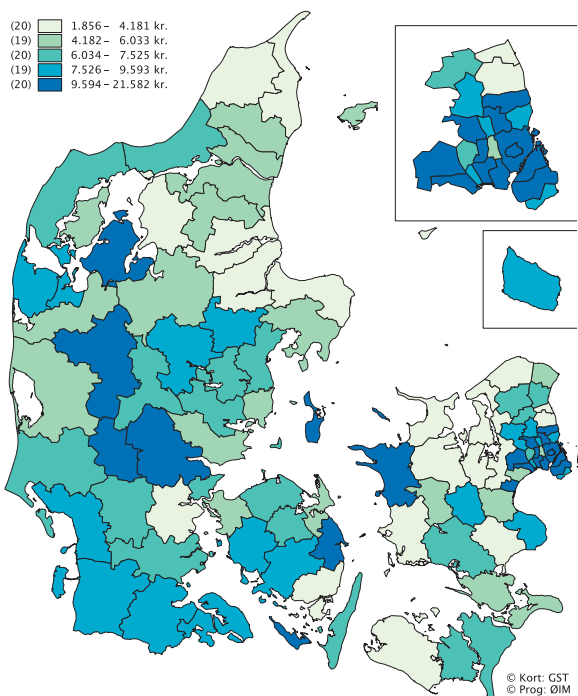
“Fx har Guldborgsund en relativt lav andel af akademikere, samtidig med at koncentrationerne af højt uddannede bare vokser og vokser på Østerbro og Frederiksberg. Ud over et gunstigt jobmarked har det også stor betydning, at boligmarkedet i København kun er til at komme i nærheden af for højindkomstgrupper”, forklarer Høgni Kalsø Hansen.

Slagelse er en af de kommuner, der er allermest trængt. Befolknings-

sammensætningen har sendt udgifter til ældrepleje og overførselsindkomster på himmelflugt, samtidig med at skattegrundlaget er blevet udhulet. Kommunaldirektør Frank E. Andersen medgiver, at urbaniseringen er Slagelses og hele Region Sjællands store udfordring.

“Men det betyder ikke, at vi skal indgå i en usund konkurrence med København. Der er intet som helst galt i, at folk flytter til byen for at arbejde eller tage en videregående uddannelse. Slagelse skal i stedet indtage den ledige plads og udnytte de muligheder, der knytter sig til at ligge midt i Danmark”, siger Frank E. Andersen. ■

LAVVANDE I KOMMUNEKASSEN

På Sjælland vokser forarmelsen i et stigende antal kommuner. Ud af de 20 kommuner med mindst luft i økonomien, når driften er betalt, ligger 12 i omegnen af hovedstadsområdet. Samtidig vokser forskellen på rig og fattig. Frederikssund, Rudersdal og Hørsholm ligger lavest med under 2.300 kroner i likviditet per borger. Tårnby, København og Brøndby ligger i top med over 18.000 kroner i likviditet per borger.

Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriets kommunale nøgletal

Urbaniseringen tvinger Sjælland til omstilling

Regeringen og DF har sat 10 millioner ekstra af i 2019 til at hæve landets laveste uddannelsesniveau i Region Sjælland. Samtidig vil de arbejde for at flytte flere videregående uddannelser ud af byerne. Eksperter tror ikke på, at uddannelse alene kan løfte det nye Udkantsdanmark.

Slagelse på Vestsjælland - klos op ad stationen, hvor 20.000 mennesker står af og på toget hver dag - skal et nyt campus-byggeri stå færdigt om tre år.

Byggeriet til 300 millioner er en kæmpe satsning for kommunen, hvis økonomiske trængsler er blevet gradvist forværrede siden 2012.

På campus skal byens erhvervs- og iværksættermiljø bo sammen med erhvervsakademiuddannelser samt pædagog- og socialrådgiver- og sygeplejerskeuddannelserne. Området skal desuden rumme 200-300 studieboliger.

I forvejen holder Syddansk Universitet til i bygninger på perronen med kig ud over togskinneerne. Her læser ca. 1.500 studerende til bachelor i HA, international virksomhedskommunikation og HD.

Indtil 2016 udbød SDU Slagelse også to cand.merc.-linjer og en bacheloruddannelse i sports- og eventmanagement. Nu drives de tilbageværende uddannelser af eksterne timelærere og godt 10 faste VIP'er, der deler deres arbejdstid mellem Odense og Vestsjælland.

Kristian Rune Hansen, adjunkt på SDU og tillidsrepræsentant på samfundsfag, arbejder de fleste af ugens dage i Slagelse. Han håber, at det nye campusbyggeri foruden at puste nyt liv i kommunen også vil puste

frisk luft ind i det lille studiemiljø på universitetet.

“Mange af vores studerende pendler, en større gruppe kommer fra København og en del fra Vestsjælland generelt. På HA, hvor jeg underviser, er der ikke synderlig forskel på kvaliteten af vores studerende sammenlignet med andre campusser. Forskellen er, at en stor gruppe hopper på toget og forlader Slagelse, så snart undervisningen er slut”, forklarer Kristian Rune Hansen.

Som noget nyt får de eksterne undervisere betaling for at blive en time længere på campus, så der bliver lidt mere kontortid til de studerende.

“Det er åbenlyst en betragtelig udfordring at opbygge et stærkt studie- og forskningsmiljø med relativt få faste ansatte og en stor gruppe af pendlende studerende”, fastslår SDU-adjunktten.

Omstilling sker ikke ved et trylleslag

Når campusbyggeriet står færdigt ved stationen i 2021, rykker professionshøjskolen Absalon ind med 2.000 studerende og 250 ansatte.

Indflytningen passer godt ind i Frank E. Andersens strategi til genopretning af økonomien i Slagelse Kommune. I september sagde han farvel til velhaverkommunen Gentofte for at blive kommunaldirektør i Vestsjælland.

Frank E. Andersen mener, at Slagelse skal udnytte de udviklingsmuligheder, der knytter sig til den geografiske beliggenhed. Den omstilling sker ikke ved et trylleslag, erkender han.

“Slagelse skal være en uddannelsesby med tilbud, der er tilpasset behovene i vores område. Derudover sænker kommunen sin andel af almene boliger ved at øge udbuddet af andre boligformer, fx til de unge”, forklarer han.

Vestsjælland skal ikke forsøge at konkurrere med København om at tiltrække de mest videnstunge virksomheder, som er afhængige af at bo tæt på forskningsmiljøerne, mener han.

“Vi skal tværtimod satse på at fremme en erhvervsudvikling for virksomheder, der har gavn af at placere sig midt i Danmark”, siger Slagelses kommunaldirektør.

Slagelse Kommune gør klogt i at tænke uddannelse, der underbygger den regionale udvikling, ind i sin strategi. Det mener Hogni Kalsø Hansen, der forsker i socioøkonomisk geografi på Københavns Universitet.

“Det kan medvirke til at fastholde arbejdskraft på den lange bane og understøtte opstarten af nye virksomheder. I disse år skabes de fleste job i bynære områder, men det går jo op og ned. For godt 20 år siden var Københavns Kommune fx ludfattig og trængt af alt for mange studerende, socialt udsatte og plejekrævende ældre”, påpeger Hogni Kalsø Hansen.

Hver fjerde har videregående uddannelse

Ud af de 20 kommuner, der har den laveste likviditet, ligger de 12 i Region Sjælland. Også når det gælder uddannelse, halter regionen efter resten af landet.

Tal fra Danmarks Statistik viser, at de sjællandske kommuner uden for hovedstadsområdet både har den højeste andel af 15-69-årige med en erhvervsfaglig uddannelse og den laveste andel af borgere - 25 pct. - med en videregående uddannelse.

Blandt de 15-29-årige er hver anden i gang med en uddannelse, hvilket også placerer Region Sjælland lavest.

SDU-adjunkt Kristian Rune Hansen foran byggepladsen i Slagelse, hvor campus med bl.a. 200-300 studieboliger skal stå klar om tre år.

“Det er svært at opbygge et stærkt studie- og forskningsmiljø, når en stor gruppe studerende hopper på toget, så snart undervisningen er slut”, siger han.

På professionshøjskolen Absalon mærker man på flere måder, at der er udfordringer på de velfærdsområder, som skolen uddanner til, i social- og sundhedssektoren og i rigtig mange folkeskoler. Fx er der en stor andel af elever i folkeskolernes 8.-klasser, der bliver erklæret ikkeuddannelsesparate.

“Vi kan også se det blandt vores egne studerende, måske særligt i yderkommunerne på nogle uddannelser. Her kommer en del fra uddannelsesfremmede hjem og er mindre mobile”, fortæller rektor Camilla Wang.

Siden hun blev rektor, har Absalons strategi været at sprede sine professionsuddannelser så meget ud i regionen, som økonomien tillader det.

“Der er studerende hos os, der kun får en uddannelse, fordi skolen ligger lige om hjørnet. Men en lokal uddannelse lykkes kun, hvis der både er basis for et godt studiemiljø og arbejdspladser til vores bachelorer, når de bliver færdige”, påpeger Camilla Wang.

Hvis fiskeriet svigter, bliver man vinduespudser

At Region Sjælland har en særlig udfordring for så vidt angår uddannelse, noterede regeringen og Dansk Folkeparti sig også ved indgåelse af finanslovsaftalen for 2019.

Her fik professionshøjskolen Absalon en ekstraordinær bevilling på 10 millioner i 2019 og 2,5 millioner ekstra årligt i perioden 2019-2022.

Men uddannelser skal ikke placeres ud fra et barmhjertighedsprincip. De skal placeres, så flest muligt får adgang til dem. Lidt ligesom supersygehusene. Det fastslår Rolf Lyneborg, ph.d.-stipendiat ved Institut for Sociologi og Socialt Arbejde ved Aalborg Universitet og forsker i unge og uddannelsesmobilitet. Der er evidens for, at unge oftest flytter sig efter uddannelse og ikke vælger det, der lige er tættest på, fortæller han.

“Fordi vi flytter eskimologi til Thisted, kommer der jo ikke automatisk flere job til eskimologer i Thisted. Væksten opstår den anden vej rundt - omkring uddannelsesmiljøer, der har vokset sig stærke igennem en årrekke”, påpeger Rolf Lyneborg.

Han giver et eksempel fra sit eget universitet: >>

»

“Lige nu åbner en lang række små ingeniørvirksomheder i hele Nordjylland, blandt andet en dronevirksomhed. For fem år siden ville sådan en specialistvirksomhed uden at tøve have etableret sig i hovedstaden. I dag er ingeniørmiljøet omkring Aalborg Universitet så innovativt og eksperimenterende, at det bliver interessant for droneingeniørerne at blive i området”, forklarer han.

Den udbredte antagelse, at et lavt uddannelsesniveau er lig med sociale problemer, holder heller ikke, påpeger Rolf Lyneborg.

“Uddannelsesmæssigt er vestkysten udsultet, alligevel går det o.k. økonomisk. Borgerne i de vestjyske kommuner har ofte livslange indtægter, for hvis det ikke går med fiskeriet, så bliver man vinduespuddser. Men dannelsesmæssigt giver det da et underskud, at der kun er uddannelsesmiljøer af betydning i Esbjerg, Holstebro og Ringkøbing”, uddyber Aalborg-sociologen.

Uddannelsesstationer kan rette ulighed op

For nylig opfordrede Horsens’ borgmester, Peter Sørensen (S), regeringen til at udarbejde en national strategi for, hvor nye udbud af mellem- og videregående erhvervsakademiske og professionsuddannelser

skal placeres. Peter Sørensen er også bestyrelsesformand for VIA og talsmand for professionshøjskolernes formandskollegium.

Region Sjællands aktuelle situation er endnu et argument for en planlægning, der tilgodeser både land og by, uddyber Peter Sørensen:

“VIA’s placering af uddannelser i fx Holstebro og Herning har uden tvivl haft en betydning for, at de vestjyske kommuner er kommet på fode igen. Men vi skal ikke kun rykke uddannelser ud for at styrke de små lokalsamfund. De store byer mangler også både lærere og sygeplejersker. Det vigtigste er, at vi ikke fortsætter med at strø underfinansierede uddannelsessatellitter tilfældigt ud med løs hånd”, siger Horsens-borgmesteren.

Heller ikke Absalons rektor, Camilla Wang, er fan af uddannelsesstationerne.

“En satellit, hvor de studerende kan tage en halv uddannelse, er ikke det kloge, langsigtede svar på udfordringerne i fx Region Sjælland. Og slet ikke når deres placering bliver besluttet over natten uden at tage de lokale aktører med på råd”, understreger Camilla Wang.

Økonomiprofessor Per Nikolaj Bukh fra Aalborg Universitet mener, at den haltende økonomi i udkantskommunerne godt kan være et ar-

Foto: Alex Tran

“Der er studerende hos os, der kun får en uddannelse, fordi skolen ligger lige om hjørnet,” siger Camilla Wang, rektor på Professionshøjskolen Absalon.

gument for at decentralisere visse uddannelser:

“Der kan være en tendens til, at ungdomsuddannelser højst må ligge 30-40 minutter væk med bus for de unge, man gerne vil have fat i. Også her er Region Sjælland udfordret”, påpeger Per Nikolaj Bukh.

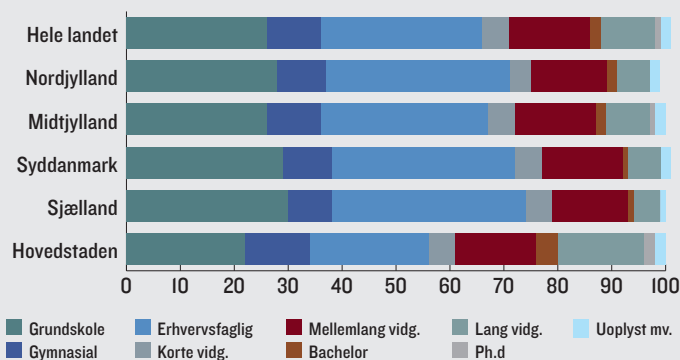
Det næste lag må være at uddanne til det lokale arbejdsmarked, fortsætter han.

“Vi har helt sikkert ikke råd til at oprette en pædagogsatellit i alle udkantskommuner, men hvis vi vil håndtere den voksende kommunale ulighed, før den bliver uansvarlig, er vi nødt til også at kigge på uddannelsesstationer som et instrument”, fastslår professoren. ■

HVER ANDEN UNG ER UNDER UDDANNELSE:

Når det gælder uddannelsesniveau halter Region Sjælland efter resten af landet. Blandt andet er kun knap hver anden af de 15-29-årige i gang med en uddannelse.

15-29-åriges igangværende uddannelse i regioner - 2018

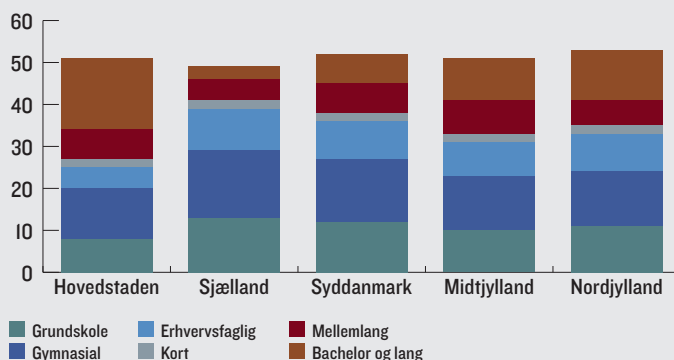

Kilde: Danmarks Statistik

FÆRRE HAR LANGE UDDANNELSER:

I Region Hovedstaden har 40 pct. af de 15-69-årige en videregående uddannelse. I Region Sjælland gælder det hver fjerde. Det er den laveste andel i landet.

15-69-åriges højest fuldførte uddannelse fordelt på regioner - 2018

Kilde: Danmarks Statistik

S: Stop klatfinansiering, og lad universiteterne blive i byerne

Regeringen og DF har givet ekstra penge på finansloven til Region Sjælland. Samtidig er flere drøftelser om udflytning af uddannelser på vej. Det er sognerådspolitik, når det er værst, mener S-ordfører.

DET SKAL VÆRE SLUT med at uddele ekstraordinære klatbeløb til professionshøjskolerne, samtidig med at hele uddannelsesområdet bliver fuldkommen pelset på grund af topcentsbesparelserne.

Sådan siger uddannelses- og forskningsordfører for Socialdemokratiet Mette Reissmann i en kommentar til, at regeringen og DF på finansloven for 2019 har afsat 10 millioner kroner ekstra til professionshøjskolen Absalon. Pengene skal gå til oprette mere uddannelse i den økonomisk trængte Region Sjælland.

“Det er mildt sagt en uskik, at parterne med den ene hånd uddele peanuts og med den anden fjerner millioner fra området år efter år. Jeg ved ikke, hvem de tror, de narrer”, siger Mette Reissmann.

I teksten til finansloven begrundet regeringen og DF bevilningen med, at der skal gøres en ekstraordinær indsats for at skabe flere uddannelsesmuligheder i Region Sjælland, som har landets laveste uddannelsesniveau.

Ud over de 10 millioner i 2019 kan professionshøjskolen Absalon se frem til yderligere tilskud

på 2,5 millioner årligt i perioden 2019-2022.

Samtidig har Region Sjællands professionshøjskole netop vedtaget sit 2019-budget med et under-

“Det er mildt sagt en uskik, at parterne med den ene hånd uddele peanuts og med den anden fjerner millioner fra området år efter år”.

Mette Reissmann, socialdemokraternes uddannelsesordfører

skud på 8,6 millioner. Af de 35 årsværk, som besparelsen kommer til at koste, er de 20 en direkte konsekvens af regeringens topcentsbesparelser. Det har rektor Camilla Wang tidligere forklaret i Magisterbladet.

Flere uddannelser skal udflyttes

Ifølge Mette Reissmann er det halsløs gerning at uddele små klatbeløb til enkelte uddannelsesinstitutioner.

“Sidste år vedtog regeringen og DF at oprette 10 uddannelsesstationer, som blev placeret uden overhovedet at spørge uddannelserne eller aftagerne til råds. I forvejen spreder profes-

sionshøjskolerne og erhvervsakademierne sig ret pænt regionalt set. Men alle, der kender til området, ved, at alt for tynde fagmiljøer ikke kan funge-

re”, siger socialdemokraternes uddannelsesordfører.

Ifølge finanslovsaftalen vil regeringen og Dansk Folkeparti også arbejde videre med planer om at udbrede flere videregående uddannelser i hele landet.

Uddannelses- og forskningsminister Tommy Ahlers (V) kan ikke p.t. oplyse, hvornår de nærmere drøftelser går i gang. Det skriver ministeriet i en mail.

Beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen har tidligere været ude med støtte til ideen om at flytte videregående uddannelser ud i landet som en del af planen for et Danmark i bedre balance. Men

heller ikke den idé vinder gehør hos socialdemokraterne.

“Socialdemokraterne tilslutter sig flere af tankerne bag bedre balance-udspillet, men universi-

teterne skal blive, hvor de er. Jeg vil opfordre regeringen og DF til at lytte til institutionerne selv. Så vil de forstå, at vi ikke kan lægge uddannelsesmiljøer i hver eneste landsby, uden at det går ud over kvaliteten”, siger Mette Reissmann.

Magisterbladet har forelagt kritikken for Venstres forsknings- og uddannelsesordfører, Marcus Knuth, som ikke har svaret inden bladets deadline. ■

Hun fik jobbet før kandidatgraden

En mand, der får tre fingre klempt af i en krabbeknuser. En kvinde, der på tragisk vis drukner, da en båd kæntrer under en forskningsekspedition.

Det er to eksempler på ulykker, hvor det bag efter var kandidat i litteraturvidenskab Grete Horsbøl, der mødte op på havnen for Den Maritime Havarikommission. Som maritim havariundersøger er det hendes opgave at klarlægge omstændighederne ved ulykker og sammen med den øvrige kommission fremme sikkerheden til søs. Jobbet har været hendes, lige siden hun for tre år siden blev færdig med studiet.

Grete Horsbøl kom hurtigt i gang på præcis den måde, som en undersøgelse fra Dansk Magisterforening har afdækket som de faktorer, der øger sandsynligheden for at komme hurtigt i job efter endt kandidatgrad: Hav et relevant studiejob, få 10 eller 12 for dit speciale, og start jobsøgningen, før studiet er slut.

Grete Horsbøls sidste studiejob var for Den Maritime Havarikommission. Specialet om Aage Herman von Kohls glemte forfatterskab fra begyndelsen af forrige århundrede gav karakteren 12. Jobsøgningen indledte hun, da hun som studentermedhjælp blev klar over, at en kollega var på vej på pension.

“Da fik jeg travlt med at skrive specialet færdigt. Jeg havde ellers ikke været særlig flittig på studiet. Men nu skulle det være, for det sker ikke særlig tit, at der bliver et job ledigt som maritim havariundersøger”, siger hun.

Kunsten at forstå mennesker indefra

Der er kun fire ansatte i Den Maritime Havarikommission. De tre andre har alle erfaring med at sejle.

Det har Grete Horsbøl ikke.

Men takket være sit humanistiske studie har hun andre færdigheder,

som er vigtige for en undersøger. Hun kan arbejde metodisk, analytisk, med nysgerrighed og kreativitet, og hun forstår sig på narratologi, læren om fortællinger.

“En væsentlig ting, jeg har med fra litteraturvidenskab, er nysgerrigheden efter at forstå mennesker indefra. Deres motiver. Det er jo det, som litteratur handler om, og det er væsentligt, når man undersøger ulykker. Jeg skal ikke stå og sige: “Du skulle have gjort noget andet”. Jeg skal “læse” mig ind i hovedet på dem, der har været i en ulykke, og høre deres oplevelse af “hvorfors trykkede jeg ikke på den knap?” eller “hvorfors så jeg ikke, at det var på vej et forkert sted hen?””

I virkeligheden er der ikke så stor forskel på at analysere en roman og en ulykke, mener Grete Horsbøl.

“Når du læser en roman, er der ligesom i en ulykke nogle forskellige lag, du skal analysere. Hvad handler romanen overordnet om? Hvordan er den komponeret? Hvordan ser verden ud fra forskellige personers synsvinkel?” siger hun.

Navnlig er det en vigtig egenskab at have med fra litteraturanalysen at kunne se begivenhederne i medsyn - som de folder sig ud, mens de sker - i stedet for gennem bagklogskabens briller.

“Du skal have en stærk faglig stolthed og tro på, at du kommer med noget. Samtidig skal du have en vis ydmyghed og være villig til at suge til dig og lære”.

Grete Horsbøl, maritim havariundersøger

“Som havariundersøgere er vi her ikke for at evaluere adfærd, men for at forstå og formidle, hvad der skete. Derfor arbejder vi også med at skrive rapporterne dramatisk og ud fra forskellige perspektiver. Jeg skal kunne omsætte, hvad de involverede siger til mig, og i arbejdet med analysen skal jeg forstå, at det, de har oplevet, ikke nødvendigvis er det samme som det, der skete”.

Der findes ikke nogen uddannelse i at blive undersøger. Det foregår mest som sidemandsoplæring.

“Derudover har jeg været på et væld af én- og todageskurser i søredning, højdeklatring, krisepsykologi og krisehåndtering, kognitiv psykologi og menneske-maskine-interaktion. Jeg har også været på kursus i helt basale ting, som hvordan man holder et oplæg og laver grafisk design”.

Tip til andre, der vil nye veje

Da Grete Horsbøl i 2005 begyndte at læse litteraturhistorie i Aarhus, var maritime ulykker ikke det, der stod øverst på ønskelisten for fremtiden. Men hun blev præget af, at humaniora dengang havde en åben dør ud til verden, og en tro på, at der er brug for humanisters kompetencer mange steder.

Uddannelsen fortsatte i Odense og København, og efter at have haft job på to biblioteker fik hun studiejob i Miljøministeriet med basal sagsbehandling og i ministersekretariatet. I løbet af de ti år, studiet varede, havde hun også projektansættelser på universitetet. Hun var konferencesekretær, redaktør på et tidsskrift og studentermedhjælp i Venstres sekretariat på Christiansborg.

“Hvad jeg drømte om? Jeg har drømt om alt muligt forskelligt. Med spreddehagl. Jeg ville selvfølgelig gerne

»

Grete Horsbøl gik direkte fra et job som studentermedhjælp til en fast stilling som maritim havariundersøger i Den Maritime Havarikommission.

»

være forlagsredaktør. Men for at sige det, som det er, så var jeg en anelse studietræt en gang imellem. Mit forhold til litteraturen blev mindre lystbetonet. Det ville måske ødelægge min glæde ved litteraturen helt, hvis jeg skulle leve af det. Derfor tænkte jeg: Hvordan kan jeg bruge mine færdigheder på en anden måde?”

I dag læser Grete Horsbøl bøger for sin fornøjelses skyld, men ikke uden en form for savn.

“Hvis jeg skulle leve af litteratur, ville jeg ikke være glad, men jeg savner det alligevel”.

I bund og grund er det tilfredsstillende at have taget et skridt til siden. Det kunne flere gøre, mener hun, og opfordrer universiteterne, arbejdsgiverne og de studerende til at være mere åbne for utraditionelle veje for humanister.

Hendes tip til studerende, der gerne vil videre ad nye veje, lyder:

“Du skal have en stærk faglig stolthed og tro på, at du kommer med noget. Samtidig skal du have en vis ydmyghed og være villig til at suge til dig og lære”.

Vær samtidig klar over, at når du bevæger dig ind i miljøer, der er domineret af andre fagligheder, så bliver du konstant udfordret på, hvad det egentlig er, du kan.

“Derfor kan du lige så godt med det samme sætte dig ned og formulere, hvad du har af færdigheder, og oversætte det til, hvad en arbejdsgiver kan bruge dig til. Og når du kigger på jobopslag, så lad dig ikke skræmme af, at der efterspørges en geolog eller statskundskabsuddannet. Søg alligevel, hvis du mener, at du kan løse opgaverne”. ■

Sådan kommer du hurtigt i job efter studiet

Vil du hurtigt i job efter studiet? Så kan du forøge dine chancer ved at være dygtig, passe et studiejob og begynde jobsøgningen, mens du stadig læser.

Er du træt af at have en slunken økonomi, og vil du gerne hurtigt i job efter endt uddannelse? Så vil det måske være interessant at høre, hvad der øger sandsynligheden for at få job senest en måned efter sidste eksamenskarakter.

Det gør disse tre karakteristika: gode karakterer for specialet, studierelevant arbejde, og ikke mindst at man begynder jobsøgningen, mens man læser.

Det viser svarene i en spørgeundersøgelse fra Dansk Magisterforening, som 1.400 nyuddannede magistre har svaret på.

I undersøgelsen svarer de nyuddannede på en lang række spørgsmål om deres baggrund, alder, erfaringer i udlandet under studiet, studiets længde, special karakterer, it-kompetencer, studiejob m.m. Svarene bliver holdt op imod, hvornår dimittenderne kommer i job. På den baggrund kan det beregnes, hvilke faktorer der enten øger eller mindsker sandsynligheden for tidlig jobstart.

Fire ud af ti beskæftigede kom hurtigt i gang

Størst positiv effekt har det at begynde at søge job ved siden af studiet. Disse dimittender har 26 procent større sandsynlighed for at komme hurtigt i arbejde end dem, som først indleder jagten, efter at de har afsluttet uddannelsen.

At have passet et studierelevant arbejde øger sandsynligheden for hurtig jobstart med 21

procent i forhold til de studerende, der ikke har haft sådan et job. Endelig betyder en topkarakter for specialet på 10 eller 12, at man som nyuddannet har 13 procent større chance for snart at få løn ind på kontoen sammenlignet med dem, der fik 02 eller 4.

Næsten en tredjedel - 29 procent - af de nyuddannede, der er i job, fandt det allerede før dimissionen, og ti procent af de beskæftigede kom i arbejde i løbet af den første måned. Det vil sige, at næsten fire ud af ti beskæftigede kom hurtigt i gang.

Tre forhold sætter hastigheden ned

Men hvad trækker så ned i forhold til hurtigt at finde et arbejde? Det gør det at have været på praktikophold i udlandet. Det mindsker sandsynligheden for job efter senest en måned med 16 procent i forhold til dem, der blev i Danmark. Det tæller også ned at være over 27 år gammel i forhold til at være yngre. Det mindsker sandsynligheden med ti procent, hvis du dimitterer som 27-28-årig - og med ni procent, hvis du er 30 eller derover. Endelig er chancen for at komme hurtigt i job ni procent mindre, hvis du er kvinde, end hvis du er mand.

I øvrigt hører det med til billedet, at langt de fleste nyuddannede finder arbejde inden for det første år til halvandet. Den nyeste statistik fra 2016 viser, at ni ud af ti humanister, naturvidenskabelige og samfundsvidenskabelige kandidater var i arbejde, halvandet år efter at de blev færdige. ■

Studerende er bekymrede for deres fremtid på arbejdsmarkedet

Halvdelen af de studerende er utrygge ved, om de kan få job efter studiet. Reformen og privatisering af arbejdsløshedsproblematik er med til at skabe utryghed, mener ekspert.

47 PCT. AF DE STUDERENDE er utrygge ved, om der venter et job, efter de har fået deres eksamensbevis. Kun en fjerdedel føler sig trygge ved deres fremtidige jobmuligheder. Det viser en ny undersøgelse, som 900 studerende medlemmer af Dansk Magisterforening har svaret på.

Undersøgelsen viser desuden, at en tredjedel af de studerende er bekymrede for uregelmæssige indkomster.

De studerendes bekymringer overrasker ikke Sabina Pultz, der har skrevet ph.d. på Københavns Universitets Institut for Psykologi om unge arbejdsløse.

“Jeg oplever, at mange af mine studerende bekymrer sig. Det er et pres, der er stigende for tiden”, siger hun.

Frygten for arbejdsløshed skyldes ifølge Sabina Pultz blandt andet, at problematikken er blevet “privatiseret”.

“Arbejdsløshed opfatter vi ikke længere som samfundets skyld. Pilen vender derimod indad: Det siger noget om dit kompetence-niveau, hvis du ikke kan finde et job. Derfor oplever mange det som skamfuldt og som et tab af status, når de bliver arbejdsløse. Især nu,

hvor arbejdsløsheden generelt er lav”, fortæller Sabina Pultz.

Statusabet gælder ikke mindst i overgangen fra studerende til arbejdsløs. Sabina Pultz giver et eksempel med en tidligere jurastuderende, hun har interviewet:

“Som jurastuderende havde hun en status, der pegede fremad. Folk fortalte hende, at det nok skulle gå hende godt, nu hvor hun studerede jura. Den status tabte hun, da hun blev arbejdsløs”.

Arbejdsløshed er ellers almindelig blandt nyligt dimitterede. Ifølge de seneste tal fra Magistre-

nes A-kasse er 37 pct. af a-kassens medlemmer ikke i job et halvt år efter deres dimission. Til gengæld er under 5 pct. af akademikerne ikke i job 2-4 år efter dimission.

Det er dog ikke Sabina Pultz' indtryk, at de unge arbejdsløse lader sig berolige af sådanne statistikker. Derimod oplever hun, at de gerne vil i job så hurtigt som muligt. Det politiske fokus på at komme hurtigt ud på arbejdsmarkedet i form af eksempelvis fremdriftsreformen har sat sine spor i dem.

“De har fået en mentalitet, hvor man hele tiden er på vej frem, og hvor et hul i cv'et ser mærkeligt ud”, siger hun.

Sabina Pultz mener, at det er vigtigt for de unge at tale om arbejdsløshed for at komme bekymringerne til livs.

“De bør dele deres bekymringer med hinanden, så det bliver almindeligt at tale om arbejdsløshed”, fortæller hun.

Elisabeth Stemann er nyuddannet humanist og blandt de unge magistre, der befinder sig i overgangen fra studie til arbejdsmarked. Imens hun studerende på SDU's kandidatuddannelse “Kultur og formidling”, var

“Arbejdsløshed opfatter vi ikke længere som samfundets skyld. Pilen vender derimod indad”.

Sabina Pultz, forsker

hun bevidst om muligheden for arbejdsløshed.

“Det var helt klart noget, jeg tænkte over. Jeg lå ikke ligefrem søvnløs om natten, men jeg vidste, at det er sindssygt svært at finde noget, der passer til min uddannelse”, erindrer hun.

Elisabeth Stemann ville i dag have ønsket, at universitetet havde været bedre til at fortælle, hvordan man kan arbejde med faget i praksis.

“Det var der ikke noget af”, siger hun.

Elisabeth Stemann blev færdig i 2016 og er for tiden ansat i en deltidsstilling. ■

OM UNDERSØGELSEN

Medlemmer er blevet spurgt om, hvor trygge/utrygge de er mht. at finde et arbejde efter endt uddannelse, på en skala fra 0 til 10, hvor 0-3 er utryg, 4-7 er hverken-eller, og 8-10 er tryk. 26 pct. svarede, at de var trygge, og lige så mange “hverken-eller”. Cirka 900 studerende besvarede spørgsmålet.

Russisk pirat og en fysiker fra Harvard **udfordrer** **stenrige tidsskriftsforlag**

Gigantiske tidsskriftsforlag har i årevis tjent milliarder på at udgive offentligt betalt forskning bag betalingsmure. Nu ulmer et oprør.

Var det mord, selvmord eller et uheld? Spekulationerne ville ingen ende tage, da forlagspioneren Robert Maxwell i 1991 faldt ud af sin private yacht og mødte sit endeligt i Atlanterhavet. En ting var dog sikker: Nu var der sat et væsentligt punktum i den utrolige historie om tidsskriftsforlag.

Siden anden verdenskrig var tidsskrifter skudt op, og gigantiske forlag tjente styrkende på dem. Robert Maxwell havde med sit forlag Pergamon Press været blandt de første til at få øjnene op for den lukrative tidsskriftsforretning. Han havde været med til at udvikle den forretningsmodel, der stadig dominerer i dag, og som sikrer tidsskriftsforlag milliardoverskud.

Forlaget Elsevier tjente for eksempel i runde tal 21 milliarder kroner i 2017 og havde et overskud på 7,5 milliarder - altså et overskud på ca. 37 pct. af sin indtjening. Det niveau er højere end fx Googles og Apples.

Modellen, som Robert Maxwell var med til at udvikle, er i sin essens simpel. Universiteterne producerer videnskabelige artikler, som de derefter giver til tidsskrifterne kvit

og frit. En tidsskriftsredaktør vurderer, om man vil bringe artiklerne, og retter dem, hvorefter universiteterne står for kvalitetssikringen gennem fagfællebedømmelser. Til sidst køber universiteterne sig adgang til de tidsskrifter, som de selv i store træk har produceret indholdet til. Og adgangen er ikke billig. I Danmark betalte universiteterne i perioden 2014-2018 knap en milliard kroner alene for de større aftaler med tidsskriftsforlag.

Til sammenligning har Københavns Biblioteker, der betjener knap 600.000 borgere, et årligt materialebudget på ca. 40 millioner kroner.

Modellen bliver af den europæiske universitetsforening EUA sammenlignet med en landmand, der ejer, fodrer og maler sin ko for så at give mælken væk gratis til mejeriet. Derefter køber han sin mælk af mejeriet.

Kæmpeforlag vokser

I 1995 spåede erhvervsmagasinet Forbes, at denne models dage var talte. Kæmpeforlaget Elsevier vil blive et af internettets første ofre, mente Forbes, når man nu gratis og hurtigt kunne udveksle elektroniske artikler over nettet.

Sådan skulle det ikke gå. I løbet af det sidste årti er priserne på tidsskriftsabonnementer ifølge en rapport fra den tyske forhandler af tidsskriftsaftaler, Max-Planck-Gesellschaft, tværtimod steget med 60 pct., mens der kun har været en generel inflation på cirka 16 pct. i samme periode. Ifølge rapporten er ca. 85 pct. af al ny forskning, der er publiceret i tidsskrifter, gemt bag en betalingsmur, som forhindrer folk, der ikke kan betale de høje abonnementspriser, i at læse forskningen.

For at forstå, hvordan forlagene fortsat kan forhøje deres priser, vender vi tilbage til året for Robert Maxwells død. Da forretningsmanden døde, var hans forlagsimperium døende.

Han havde udvidet sin forlagsforretning, så den ikke kun omfattede tidsskrifter, men bl.a. også aviser og bøger. Robert Maxwells gæld havde samtidig vokset sig enorm. I et forsøg på at betale noget af den tilbage

havde han før sin død taget drastiske midler i brug. Han lænsede ulovligt millioner af pund fra sine selskabers pensionsfonde, og han var nødt til at sælge sit hjertebarn: tidsskriftsforlaget Pergamon Press.

I 1991 opkøbte Elsevier forlaget, for hvad der i dag svarer til et milliardbeløb. Dermed cementerede Elsevier sin dominans på tidsskriftsmarkedet. En position, som forlaget har fastholdt, og som giver en god forhandlingsposition. Det kan de blandt andet mærke på Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek (DEFF), der forhandler de store forlagsaftaler på vegne af universiteterne.

“Vores mål er, at de årlige prisstigninger for alle aftaler skal være på niveau med inflationen. Det gælder for et stigende antal aftaler, men stadig ikke for alle”, fortæller Dyveke Sijm, chefkonsulent i DEFF.

Ifølge en undersøgelse fra University of Montreal blev knap halvdelen af alle tidsskriftsartikler udgivet af et af de tre største forlag, Elsevier, Springer og Wiley, i 2013. En fjerdedel af alle artikler blev udgivet af Elsevier.

De store forlag ejer ikke blot en stor andel af tidsskrifterne, de ejer også nogle af de mest prestigefyldte. Uddannelses- og Forskningsministeriet får hvert år udarbejdet en pointliste, hvor forskningsartikler tildes et bestemt antal point, alt efter hvor prestigefyldt et tidsskrift de er udgivet i. 18 ud af de 28 mest prestigefyldte tidsskrifter ifølge ministeriets liste udgives af Elsevier, Springer eller Wiley.

Forlagenes regelmæssige prisstigninger kombineret med regeringens toprocentsbesparelser betyder ifølge Dyveke Sijm, at bibliotekernes økonomi er spændt til bristepunktet.

“Vi oplever, at de generelt har nået en smertegrænse, og at de nu må prioritere hårdt imellem, hvilke aftaler de er i stand til at forny”, fortæller hun.

Den tendens bekræfter flere af universitetsbibliotekerne.

“Vi er på Københavns Universitetsbibliotek nået til et punkt, hvor vi ikke kan effektivisere mere på driften. Vi har allerede effektiviseret

omkring en fjerdedel af arbejdsstyrken”, fortæller Kira Stine Hansen, vicedirektør på Det Kongelige Bibliotek med ansvar for Københavns Universitetsbibliotek.

Russer udfordrer forlag med pirattjeneste

Forlagenes dominans er ikke uanfægtet. Tilbage i 1991 var det nemlig ikke kun Robert Maxwells død og Elseviers opkøb af hans forlag, der skulle sætte sine spor i den akademiske verden.

En fysiker fra Harvard oprettede i 1991 et onlinearkiv for tidsskriftsartikler. Forskerne skulle selv lagre deres artikler der, og det skulle være gratis for alle at tilgå dem. Arkivet har i dag navnet arXiv, og siden 1991 er der blevet lagret over en million artikler i det. Flere andre arkiver af samme type er siden da kommet til. Arkiver, som på lovlig vis presser forlagene ved at tilbyde en gratis platform til at læse og udgive artikler.

1991 var også året, hvor Sovjetunionen blev opløst, efter at Kasakhstan havde erklæret sin uafhængighed. I den nu tidligere sovjetrepublik var Alexandra Elbakyan ved at udvikle den interesse for bøger, computere og videnskab, som senere skulle føre til, at hun fik en plads på Natures liste over de ti mest indflydelsesrige personer inden for videnskab. Interessen har samtidig sikret hende en plads blandt de store tidsskriftsforlags fjender.

Ud fra et princip, hun betegner som informationskommunisme, har hun startet hjemmesiden Sci-Hub, der er for videnskabelige artikler, hvad The Pirate Bay er for film og musik. Her kan man finde og få gratis adgang til næsten alle videnskabelige artikler.

På den måde bliver tidsskriftsforlagene presset af både lovlige og ulovlige alternativer. Alternativerne har også sat skub i den såkaldte Open Access-bevægelse, der har som sit mål, at alle forskningsartikler, der er finansieret af offentlige midler, skal kunne læses gratis af alle.

Open Access har fået så meget opbakning, at der nu er nationale strategier såvel som en officiel EU-strategi for, hvordan man skal nå i mål. »

“Vi er på Københavns Universitetsbibliotek nået til et punkt, hvor vi ikke kan effektivisere mere på driften. Vi har allerede effektiviseret omkring en fjerdedel af arbejdsstyrken”.

Kira Stine Hansen, vicedirektør på Det Kongelige Bibliotek

Strategi har "rygrad som en medisterpølse"

I Danmark er det ifølge tal fra Uddannelses- og Forskningsministeriet 36 pct. af de videnskabelige artikler, der bliver udgivet som Open Access, altså tilgængelige for alle. Den danske strategi for at nå op på 100 pct. adskiller sig væsentligt fra vores nabolandes. Af eksperter er den bl.a. blevet kritiseret for at have "en rygrad som en medisterpølse". Årsagen til kritikken er, at regeringen har valgt en såkaldt "grøn" strategi frem for en "gylden" som vores nabolande. Den grønne strategi går ud på, at forskerne selv gemmer deres artikler i åbne arkiver som arXiv, mens den gyldne strategi går ud på, at forskerne publicerer deres artikler direkte i tidsskrifter, der giver læserne gratis adgang.

Den grønne strategi har den begrænsning, at flere tidsskrifter enten slet ikke tillader, at forskerne selv arkiverer den endelige udgave af deres artikel, eller at der skal gå en embargoperiode på et år eller mere fra udgivelsen af artiklen, før de får lov til det. Embargoperioden kan for eksempel være problematisk for medicinsk forskning, hvor adgang til den nyeste viden kan redde liv.

Med den gyldne model bliver artiklen frit tilgængelig for alle fra første dag. Til gengæld skal forskeren typisk betale for at få artiklen udgivet.

Nogle tidsskrifter udgiver samtliges deres artikler gennem den gyldne model. Det er dog langt fra alle. Top-

tidsskrifterne fra Elsevier som Lancet og Cell tillader for eksempel, at forskerne selv kan vælge, om artiklerne skal udgives som Open Access eller bag en betalingsmur - det koster bare et gebyr på over 30.000 kroner, hvis de vælger Open Access.

Tidsskrifterne, der som Lancet og Cell tilbyder gylden Open Access såvel som abonnement, kaldes for hybridtidsskrifter. De påfører universiteterne store udgifter to gange, fordi der skal betales både for abonnement til tidsskrifterne og for at få udgivet artikler som Open Access i de samme tidsskrifter.

"Det kaldes for double dipping, og det er noget af det, der for alvor gør ondt på vores økonomi", fortæller Kira Stine Hansen.

En gylden strategi

Når flere af vores nabolande alligevel foretrækker den gyldne model, så skyldes det, at man kan se en fremtid med den gyldne model, hvor det ikke vil koste universiteterne ekstra ifølge John-Arne Røttingen, der er leder af det norske forskningsråd og den taskforce, som rådgiver om, hvordan Open Access-initiativet Plan S skal implementeres. Plan S går ud på, at man som forsker kun kan modtage støtte til sit projekt, hvis man lever op til bestemte krav om Open Access.

"I Tyskland, Sverige og Norge forhandles der lige nu med de store forlag om en ny model for, hvordan universiteterne skal betale for deres tidsskriftsabonnementer. Vi vil have, at man sætter en fast pris, der omfatter både abonnement og gylden Open Access for alle landets udgivelser", fortæller han.

Idéen er, at man på den måde undgår de dyre dobbeltbetalinger, samtidig med at forskerne beholder deres frihed til at vælge, hvilke tidsskrifter de helst vil udgive i. På sigt kan der endda være penge at spare ifølge tal fra Max-Planck-Gesellschaft. Med den nuværende model koster det universiteterne i gennemsnit cirka 30.000 kroner i abonnementer og gebyrer per artikel, de udgiver. Hvis al forskning blev udgivet som Open Access med den gyldne model, ville den gennemsnitlige pris per artikel være omkring 15.000

kroner eller mindre ifølge deres udregninger.

De store forlag har indtil videre ikke været villige til at gå med til den omstilling. Det har betydet, at Sverige og Tyskland ikke længe har adgang til bl.a. Elseviers tidsskrifter, fordi landene ikke har været i stand til at nå til enighed med forlaget om en ny abonnementsmodel. I Norge trækker forhandlingerne også ud.

Den eneste undtagelse er forlaget Wiley, der i midten af januar fik en aftale på plads i Tyskland, hvor både gylden Open Access og abonnement er omfattet.

I Danmark har universiteterne netop fornyet deres aftaler med de store forlag. Dog kun i et år i modsætning til tidligere aftaler, der har strakt sig over flere år. Dermed er der mulighed for at finde nye løsninger, hvis forlagene begynder at bløde op.

I mellemtiden har Danske Universiteter sammen med den europæiske universitetsorganisation EUA, der har over 800 universiteter som medlemmer, taget initiativ til at sende et brev til EU's konkurrencekommissær, Magrethe Vestager, i håb om at hun kan sætte en undersøgelse af forlagene i gang.

Forlagenes død?

Robert Maxwells død er stadig om diskuteret. Hans børn mener, at det var et uheld. Journalister fra en af hans aviser tror, at han blev myrdet, fordi han var spion for Israel. Døden er altså stadig et mysterium.

Forlagenes skæbne står ligeledes hen i det uvisse. Måske får Alexandra Elbakyan's Sci-Hub så meget vind i piratsejlene, at forlagene bliver presset til en ren Open Access-model. Eller måske får de europæiske forskningsråd forhandlet en aftale på plads med de store forlag, så de fremover kan udgive al deres forskning tilgængeligt for alle. Måske bliver det Magrethe Vestager og EU, der sikrer, at alle fremover kan læse offentligt betalt forskning, og at universitetsbibliotekerne kan få deres budget til at løbe rundt.

Elsevier oplyser, at forlaget ikke kan afse tid til at svare på Magisterbladets spørgsmål. ■

Ét forlag tjener 65 millioner årligt på danske forskningsbiblioteker

Hvert år bruger universitetsbibliotekerne over 200 millioner kroner på tidsskriftsabonnementer. Magisterbladet kan nu dokumentere, at enkelte tidsskriftsforlag står for en stor del af udgifterne til tidsskrifter, som kun få danskere har adgang til.

I 2017 BRUGTE folkebibliotekerne 208 millioner på materialeudgifter til bøger, som alle danskere kan låne. Samme år betalte universiteterne 204 millioner for at abonnere på tidsskrifter med videnskabelige artikler oven i et ukendt beløb for en række mindre abonnementer.

Tidsskrifter, der vel at mærke ikke kan læses af alle danskere. For at få adgang til tidsskrifterne skal man være tilknyttet en af forskningsinstitutionerne, der betaler for abonnementerne.

De dyre tidsskriftsaftaler får kritik fra Danske Universiteter, som også har taget initiativ til at sende en klage over dem til konkurrencekommissær Magrethe Vestager.

“Vi synes, at der er monopol-lignende tilstande: Undersøgel-

ser har vist, at fem forlag sidder på 50 procent af det globale tidsskriftsmarked. Forlagene indgår oven i det uigennemskuelige og tavshedsklausulerede aftaler, så der er ingen transparens”, fortæller direktør Jesper Langergaard fra Danske Universiteter.

Det forlag, der suverænt står for størstedelen af udgifterne, Elsevier, har aktivt lobbyet imod Open Science-bevægelsen, der ønsker, at al offentligt betalt forskning skal være frit tilgængeligt for alle.

Elsevier-abonnementer koster de offentligt støttede forskningsbiblioteker 65 millioner kroner om året, herunder ca. 50 millioner fra universitetsbibliotekerne. Det fremgår af en aftale mellem Elsevier og DEFF, der forhandler tidsskriftsabonnementer for

forskningsbibliotekerne, som Magisterbladet har fået aktindsigt i.

Magisterbladets aktindsigt viser, at de fem største forlag også sidder tungt på markedet i Danmark. I 2018 kostede de fem forlags aftaler med forskningsbibliotekerne 122 millioner kroner.

“Vi synes, at der er monopol-lignende tilstande”.

Jesper Langergaard,
Danske Universiteter

Aktindsigten viser også, at prisen for tidsskriftsabonnementer hos Elsevier steg med ca. 3 pct. hvert år fra 2014 til 2018, mens inflationen de samme år generelt har været lav.

Prisstigningerne kan mærkes på universitetsbibliotekerne. Det fortæller bl.a. Lone Søndberg Madsen, der har ansvar for licenser på Syddansk Universitetsbibliotek.

“Vi håber hvert år, at kursen på pund og dollar falder. Flere af vores abonnementer bliver nemlig betalt i en af de kurser”, siger hun.

Åben adgang

De danske universiteter har en politik om, at de gerne vil stille deres forskning frit til rådighed for alle, men det er dyrt for dem. Det koster nemlig ofte et gebyr,

der kan være på helt op til 30.000 kroner for at få udgivet en artikel som Open Access, altså tilgængeligt for alle. Også i de tidsskrifter, som de i forvejen abonnerer på.

“Vi betaler for at publicere i tidsskrifterne, vi betaler for at abonnere på dem, og vi giver dem gratis arbejdskraft i form af fagfællebedømmelser. Det er jo en helt skør model”, siger Jesper Langergaard.

“Det er jo en helt skør model. Selvom tidsskrifterne er vigtige for forskningsverden, så er den her forretningsmodel så absurd at den får os til at overveje de fremtidige aftaler”, siger Jesper Langergaard

Eva Nielsen er blandt de akademikere, der ikke har direkte adgang til de tidsskrifter, der kræver abonnement. Hun er nemlig ikke ansat på et universitet, men forsker derimod privat i økonomisk historie.

Når hun har spurgt forskningsbiblioteker om online adgang til tidsskriftsartikler, får hun at vide, at det ville være alt for dyrt, og det ærgrer hun sig over.

“Jeg er nødt til at have adgang til den nyeste viden på mit felt, så jeg for eksempel ved, om nogen allerede har beskæftiget sig med det, jeg undersøger. Ellers risikerer jeg, at min forskning er forældet”, fortæller hun. ■

FAKTA

Her er de fem tidsskriftsforlag, der koster de offentligt støttede forskningsbiblioteker flest penge:

Forlag	Pris på abonnement i 2018
Elsevier.....	65.783.350 kr.
Wiley	22.604.113 kr.
Springer Nature	21.014.127 kr.
Taylor & Francis.....	8.352.748 kr.
Sage*	4.695.469 kr.
Samlet.....	122.449.809 kr.

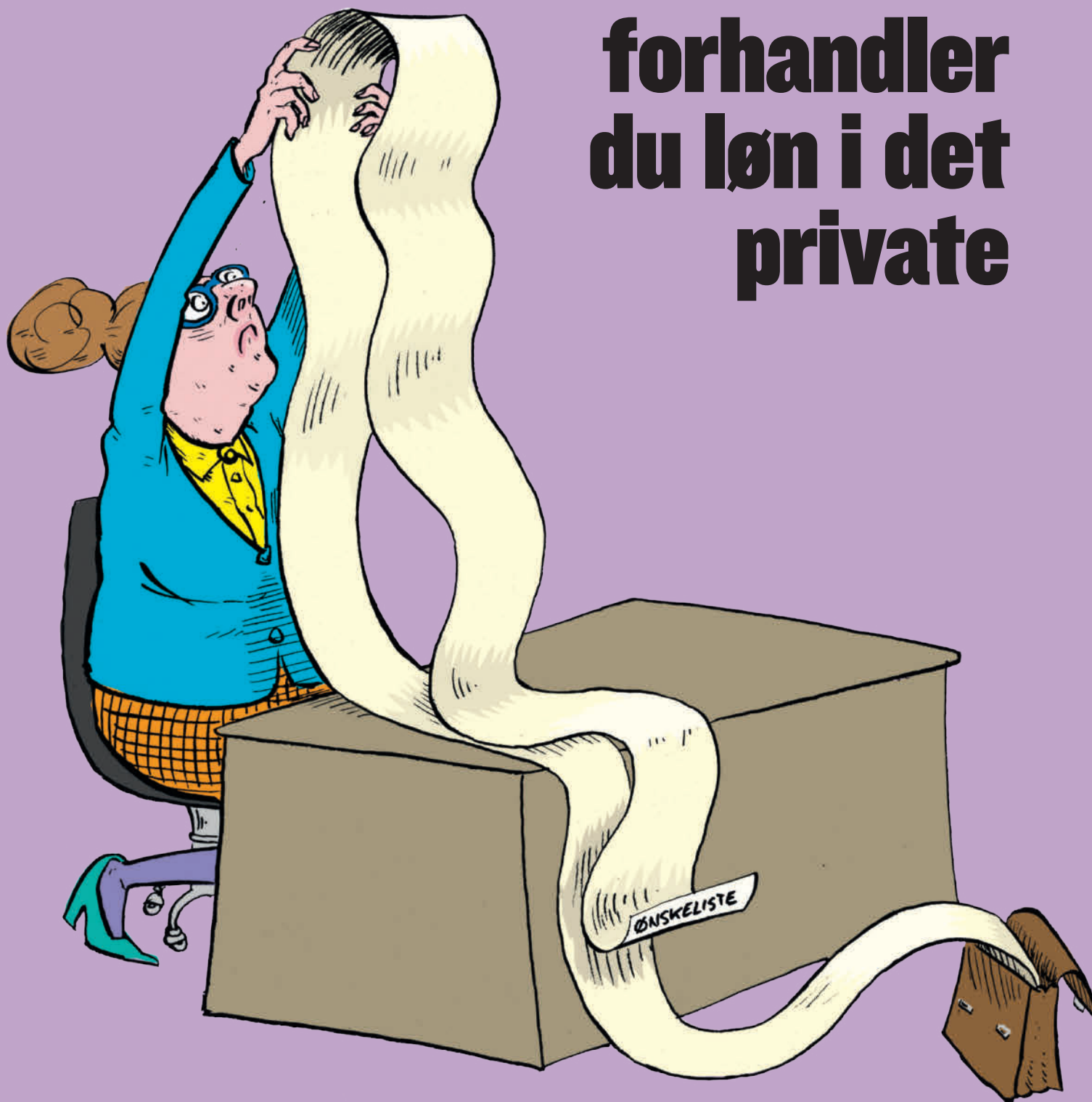
* Udgifterne til Sage er betalt i pund, og det præcise beløb i kroner er derfor usikkert pga. svingende kurser. Prisen i pund var 542.828,88

Læs mere på
magisterbladet.dk.

6 gode råd

Sådan forhandler du løn i det private

Du får ikke nødvendigvis den løn, du fortjener. Du får den løn, du forhandler dig til. Her er derfor seks gode råd til, hvordan du forhandler din løn, hvis du er privatansat.

1

BED OM EN LØNSAMTALE

Det kan måske virke banalt, men det første, du skal gøre, når du skal forhandle løn, er at bede din chef om en lønsamtale. Der er desværre mange, der ikke kan lide selv at bede om en samtale og derfor – og måske også forgæves – går og venter på, at chefen tager initiativ. Men det kan ikke betale sig. Hvis du vil have mere i løn og bedre arbejdsvilkår, er du nødt til selv at tage initiativ. Vid, at du har ret til en lønsamtale en gang om året, og den ret skal du selvfølgelig gøre brug af. Du spiller en stor rolle i din egen lønudvikling, og det er du nødt til at erkende, hvis du vil sikre dig, at lønnen stiger.

2

UDARBEJD EN LISTE – OG BRUG DM'S LØNTJEK

Det er vigtigt, at du forbereder dig grundigt, inden du skal forhandle løn med din chef. De fleste bruger typisk dagene op til en lønforhandling på at tænke over, hvad de vil sige, eller hvad de vil forsøge at forhandle igennem. Men hvis du vil være sikker på at få det optimale ud af din lønforhandling, så er du nødt til at forberede dig, ligesom hvis du skal til eksamen. Jo mere du forbereder dig, jo større er chancen for, at forhandlingerne falder ud til din fordel. Sæt dig derfor ned og udarbejd en liste over de ting, du gerne vil forhandle igennem. Det kan være, at du gerne vil have hævet din grundløn, men det kan også være, at du gerne vil have en hjemmearbejdsdag eller mulighed for at flekse. Uanset hvad du gerne vil have igennem, er det vigtigt, at du skriver en liste, som du kan bruge under din samtale, så du er sikker på ikke at glemme noget. Hvis du er i tvivl om, hvor høj din løn egentlig bør være, kan du bruge det nye "løntjek" på Dansk Magisterforenings hjemmeside. Her kan du få et statistisk pejlemærke mht. din løn. På hjemmesiden kan du også finde DM's vilkårsberegner, hvor du bliver klogere på værdien af det, du laver. Her kan du bl.a. finde ud af, hvad en ekstra fridag har af økonomisk værdi. Ligesom du kan læse om, hvordan du kan omsætte dine arbejdsvilkår til argumenter, som du kan bruge, når du forhandler med din chef.

3

SØRG FOR AT SKABE ET GODT KLIMA

Du har større chance for at komme igennem med dine ønsker, hvis du sørger for at skabe et godt og rart klima, når du og din chef taler sammen. Du kan sagtens takke nej til det, din chef spiller ud med, uden at blive sur, forsmået eller vred. En lønsamtale er en dialog, og du har kun halvdelen af brikkerne. Derfor vil der altid være noget, du skal regne med, at du ikke får igennem. Når det sker, er det vigtigt, at du bevarer den gode, konstruktive tone. Du skal ikke komme med trusler om, at du vil sige op, medmindre du mener det. Men du kan godt fortælle din chef, at det vil øge din motivation markant at få mere i løn.

4

BRUG DIN LISTE
AKTIVT UNDER
SAMTALEN

Tag din liste med lønønsker med til din lønsamtale. Mange oplever, at det er svært at huske sine krav under samtalen. Måske bliver du nemt nervøs. Måske har du en tendens til at lade den ustrukturerede del af din hjerne tage over og dermed også glemme, hvad det er, du gerne vil opnå. Uanset hvordan du reagerer på at sidde over for din chef, kan din liste hjælpe dig til at

holde fokus. På listen har du nemlig i stikord dine argumenter for, hvorfor du skal have mere i løn, og hvorfor du skal have en

hjemmearbejdsdag med dertilhørende computer og internetopkobling. Derudover skal du bruge listen til at sørge for, at I kommer igennem alle de punkter, du gerne vil diskutere.

6

SKRIV LOGBOG

Tillykke, du er færdig med din lønforhandling! Det store spørgsmål er nu, hvornår din næste lønforhandling starter? Svaret er, at den faktisk starter, i det øjeblik du har sendt en mail til din chef om, hvad I har aftalt. Din opgave frem mod din næste lønsamtale er nu at udfærdige en logbog, hvor du hen over året noterer, hvad du er lykkedes med. Det kan være ros, du har fået i forbindelse med en arbejdsopgave. Det kan være arbejdsopgaver, du har påtaget dig, selvom de måske ligger uden for din jobbeskrivelse, eller salgsresultater, der stemmer overens med firmaets visioner. En ting, du nemlig kan være ret sikker på, er, at hverken du eller din chef husker alt det, du har opnået i løbet af det seneste år. Husk, at dine notater derfor er en guldåre, når du skal forhandle løn igen om et år.

5

VID, DU HAR FLERE
FORSØG

Når I kommer til et punkt i forhandlingen, hvor I ikke kan blive enige, kan du med fordel gå videre til næste punkt. Hvis din chef ikke mener, at du skal have lønforhøjelse, kan du for eksempel sige: "Jeg synes, at vi skal parkere snakken her og måske vende tilbage senere. Lad os i stedet tale om min pension, som jeg gerne vil have hævet". Det giver dig mulighed for at få en ny chance til at forhandle. Når I har været igennem alle punkterne på din liste, er det op til dig at vurdere, om du samlet set har fået nok igennem. Måske har din chef givet sig på andre punkter, som du vurderer er så væsentlige, at du er villig til ikke at gå op i løn. Måske synes du ikke, at din chef har givet sig nok, og så må du forsøge igen. Når jeres forhandling er slut, skal du bede din chef om at opsummere, hvad I har aftalt. På den måde sikrer du dig, at I har samme opfattelse af samtalen. Hvis det viser sig, at I ikke har samme opfattelse – ja, så må du have mod til at starte forfra. Derudover kan det også være en god ide, at du, med det samme du er tilbage på din pind efter samtalen, skriver en mail til din chef, hvor du opsummerer, hvad I netop er blevet enige om. I mailen beder du din chef bekræfte aftalen. På den måde er du sikker på at undgå misforståelser.

Kilder: Michael Larsen, konsulent, Dansk Magisterforening, og Carsten Kjær Busk, forfatter til bogen "Scor kassen ved lønforhandling".

Find DM's løntjek her: dm.dk/din-loen/loentjek

6 gode råd
Sådan
forhandler
du løn
i det private

HISTORIE

**DE DANSKE FØRERE
- FASCISTISKE OG
NATIONALSOCIALISTISKE
PARTIER OG FØRERE I
DANMARK 1922-1945**

Ole Ravn
Syddansk Universitetsforlag, 2018,
620 sider, 318 kr.

Mellem 1922 og 1945 blev der i Danmark stiftet mere end 50 forskellige politiske partier, der forsøgte at gøre Mussolini og Hitler kunsten efter og skabe et politisk system med inspiration fra henholdsvis fascismen og nationalsocialismen. "De danske førere" præsenterer 14 af de danske, der stod i spidsen for nogle af disse partier. Det drejer sig om Cay Lembcke, Frits Clausen, Max Arildskov, Ejnar Jørgensen, Ejnar Vaaben, Wilfred Petersen, Poul Sommer, Aage H. Andersen, Anders Malling, H.C. Bryld, Victor Pürschel, Poul C. Rasmussen, K.B. Martinsen og C.O. Jørgensen. Samtidig giver bogen et indtryk af udviklingen på den politiske højrefløj i Danmark i perioden. "De danske førere" bygger på et omfattende kildemateriale og er illustreret med fotos, hvoraf en stor del ikke tidligere har været offentliggjort. Bogen giver et levende indtryk af de politiske kræfter, der i mellemkrigsårene og under besættelsen satte spørgsmålstejn ved - eller ligefrem forsøgte at bekæmpe - det parlamentariske system og de demokratiske institutioner.

KUNST

Avantgardemanifester

Mikkel Bolt (red.)
Klim, 2019, 480 sider,
349,95 kr.

Det 20. århundredes kunstneriske avantgardemanifester foreligger nu for første gang i en større præsentation på dansk. Avantgardernes kaotiske, urimelige, patetiske og voldsomme angreb på alle hidtidige kunstneriske konventioner og på borgerskabets idealer og værdier blæser ud over siderne med stor kraft. Futuristerne, vorticismerne, dadaisterne, de russiske avantgardegrupper, surrealismen, CoBra, de lettristiske grupperinger og Situationistisk Internationale ønskede alle at skabe en ny verden, hvor kunst og liv var ét. Kombinationen af kampretorik og performativ diskurs gjorde manifestet ideelt til at fremsætte et ultimatum til en dødsdømt borgerlig civilisation.

NATURVIDENSKAB

**Videnskab er lidenskab
- Med forskere på arbejde**

Morten Arnika Skydsgaard og Kristian Hvidtfelt Nielsen (red.)
Aarhus Universitetsforlag,
2018, 152 sider, 149,95 kr.

Rottehjerner, frønerver og 200 kogte strandkrabber om ugen. Nobelpristager Jens Chr. Skou var drevet af nysgerrighed, da han i foråret 1954 udførte utallige forsøg og systematisk indførte tusindvis af håndskrevne tal i sine notesbøger. Men man-

ge andre forskere arbejder på grænsen til det ukendte, drevet af undren over det, de ikke forstår. Bogen sætter spot på livet som forsker i dialog med syv danske mænd og kvinder, der har viet deres liv til videnskaben. Forskerne eksperimenterer, systematiserer og afprøver for at skabe forandring og for at forstå. Deres undren er uundværlig i videnssamfundet, og mens de søger ny og objektiv viden, er deres hverdag præget af konkurrence, stædighed, tvivl - og lidenskab.

SAMFUND

Dit opslag er blevet fjernet - Techgiganter & ytringsfrihed

Anne Mette Lauritzen og Frederik Stjernfelt
Gyldendal, 2018, 268 sider,
249,95 kr.

"Dit opslag er blevet fjernet". Flere og flere møder sådanne beskeder på Google, Facebook, Twitter og andre steder. Techgiganterne er i færd med at omforme hele offentligheden. Engang troede vi, at de fremmede oplysning, myndiggørelse og ytringsfrihed. Nu oplever vi, at de fjerner ytringer, fanger folk i ekkokamre, bekæmper retligheder, forvrider offentligheden og kapitaliserer ytringsfrihedens nye vilkår på internettet, kritiserer techgiganternes voksende magt - og foreslår alternativer.

SPROG

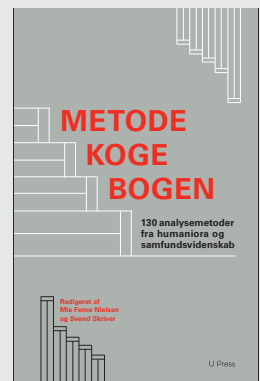
Godt ord igen

Jakob Fredslund (red.)
Forlaget Hexameter, 2018,
146, sider, 169 kr.

Hjemmesiden www.godt-ord-igen.dk skaber nye ord ved at sætte to tilfældige ord sammen - fx "stræber" og "trevl" - og brugerne giver de nye ord deres forklaring. Stræ-

bertrevl er selvfølgelig bare et andet ord for slips. Ordbogen har nu over 23.000 ord, og denne bog er en samling af de sjoveste og mest originale ord og ordforklaringer. Fx kan du finde forklaringen på de nye ord millimeteralmægtig, ædedolkasfalt og morfar-efeu.

UDDANNELSE

**Metodekogebogen
- 130 analysemetoder
fra humaniora og
samfundsvidenskab**

Mie Femø Nielsen og Svend Skriver (red.)
U Press, 2019, 440 sider,
350 kr.

Denne bog gør det sjovere at være studerende og lettere at få høje karakterer. Du får et hurtigt overblik over 130 analysemetoder fra humaniora og samfundsvidenskab, som du kan bruge til at se mønstre i data eller gennemskue komplekse sammenhænge med. Du får i klar tekst at vide, hvad du skal gøre trin for trin. Hvor begynder du? Hvad skal du være opmærksom på undervejs? Hvilken type resultater kan en konkret metode give dig, og cirka hvor meget tid skal du bruge? Bogen giver dig inspiration til at forsøge med andre metoder, så du kan lave analyser og opnå overraskende indsigter.

Fra enmandshær til højskolemand

Han har haft succes som privatpraktiserende filosof og sat ild til debatter om pseudoarbejde, identitetspolitik og det ulidelige projektsamfund. I september sidste år skiftede Anders Fogh Jensen freelancelivets engangsknald ud med jobbet som forstander på Vestjyllands Højskole. Stresshormonerne havde langtfra lagt sig, da Magisterbladet kom forbi.

Otte år kørte forfatter og foredragsholder Anders Fogh Jensen med pæn succes en rentabel biks som privatpraktiserende filosof. Han solgte humanistens blik på det moderne liv og arbejdsmarked gennem bøger og sribetværdi af foredrag.

At få sådan en butik til at køre er en sjælden bedrift i et samfund, der ikke for alvor kan se humanisternes nytteværdi, siger han.

“Jeg tror ikke, jeg kender andre, det er lykkedes for. Men det er også et enormt slid at være en enmandshær, der bliver hyret ind og leverer et engangsknald for så at gå ud ad døren og aldrig se de samme mennesker igen. Det kunne jeg ikke holde til i længden. Derfor forstår jeg virkelig godt den bekymring, som jeg møder hos de unge på humaniora, når det gælder deres fremtidige arbejdsliv”, siger Anders Fogh Jensen.

Freelancetilværelsens og storbylivets stresshormoner sidder stadig i kroppen på ham, selv om det er nogle måneder siden, han forlod København NV. I september flyttede han ind i et 70'er-parcelhus i Velling uden for Ringkøbing, hvor de nøgne træer ligger næsten fladt hen ad jorden.

Her, i forstanderboligen på Vestjyllands Højskole, bor han nu

med kæresten og sønnen Louis på halvandet.

En højskole skal være en lukket anstalt

I forvejen går det godt for højskolen, der er selvforsynende med energi og varme, har 96 pct. økologi i køkkenet og fuld belægning med 70 elever. Skolen er alment kreativ helt i Grundtvigs ånd, og den profil lokker folk til langvejsfra. I år er syv japanere og tre ungarere rejst hele vejen til Ringkøbing.

Højskolesangbogen bliver ikke foret, blot fordi en del af aktiviteterne foregår på kreolengelsk, insisterer Anders Fogh Jensen. Han mener også, at højskolen ligger placeret helt rigtigt her, hvor klimaet er ekstremt, og det blæser så meget, at medarbejderne gav ham en flyverdragt i velkomstgave, så han kan overleve vinteren.

“En højskole skal ikke ligge tæt på en storby. Den skal være en lukket anstalt, hvor man skal finde ud af det med hinanden og ikke bare tjekke ud af fællesskabet, når det bliver bøvet. De unge forpligter sig på hinanden her i tre til otte måneder. Det er enormt vigtigt i en flygtig Tinder-virkelighed. Hvis man skal have noget ud af sin musik, skal man lære at holde ved sit instrument”, siger Anders Fogh Jensen.

«

“Højskolen er snart det eneste sted i samfundet, hvor konkurrencestatens perverse logikker er sat ud af kraft”, mener Anders Fogh Jensen, ny forstander på Vestjyllands Højskole.

»

SAGT OG SKREVET:

“Den moderne kultur accepterer ikke fraværet af ambitioner. Arbejder du i Københavns Kommune, skal det helst være med et kulturprojekt. Er du akademiker i forvaltningen, skal du helst være på vej væk. På jagt efter noget bedre”.

Berlingske, 10. november 2018

“Virksomhedernes udvikling er blevet udliciteret til den enkelte som selvudvikling, så i stedet for at jeg står over for min arbejdsgiver som i Marx’ dage, så er vi i dag en del af det samme udviklingsprojekt, og på den måde er der en del konflikter, der forsvinder. Det synes jeg egentlig er ret bekymrende”.

Deadline, 25. november 2012

“Humanisme som begreb er blevet devalueret. Det er kommet til at handle for lidt om at være et ordentligt menneske og mere om at gå i sweater og være god mod dyr, hvor det jo egentlig handler om at fremelske menneskeligheden i os”.

Deadline, 14. januar 2015

“Man kan selvsagt ikke realisere sin provinslængsel og blive boende på Vesterbro. Du må nøjes med at klæde dig som en jyde, vinterbade, fermentere, samle svampe og gøre andre jydeagtige ting”.

Berlingske, 10. november 2018

“Man kan spørge sig selv: Hvordan kunne en mand som Bill Clinton sætte sin stilling ind på at få lov til at stikke en cigar op i en praktikant? Det er jo fuldstændig vanvittigt. Men vanviddet er en del af mennesket, som vil gøre sådan nogle ting, tage chancer og spille uden for reglerne”.

Berlingske, 12. januar 2018

“Alt det her pseudoarbejde trives bedst i administrations-, kommunikations- og HR-afdelinger. Og i konsulentbranchen. Her udvikler folk strategier og handleplaner i ét væk. Jeg vil ikke påstå, at de aldrig bidrager med noget, men meget af det er til ingen verdens nytte”.

Ugebrevet A4, 3. maj 2018

“Fagbevægelsen kan kun finde ud af at skrue på tid og penge, men de kan ikke rigtig finde ud af at skrue på meningen”.

Ugebrevet A4, 3. maj 2018

» Selv er han trukket vestpå fristet af ideer om fællesskab, kontinuitet og arbejdet med dannelse.

“Højskolen er snart det eneste sted i samfundet, hvor konkurrencestatens perverse logikker er sat ud af kraft. De unge her på skolen udtrykker sig på alle mulige måder og bliver klogere hver dag. Men de arbejder ikke nødvendigvis med kunst, fordi de vil ind på Forfatterskolen eller Kunstakademiet”, pointerer han.

Han har ikke planer om at gennemføre store forandringer på højskolen.

“Det ville være meget arrogant, hvis jeg kom her, hvor det går godt, og sagde: Nu skal I høre, hvordan man driver højskole”, fastslår han.

Han har nogle ideer om at tilføje noget mere klassisk eller åndelig dannelse, men vil gå ydmygt til værks.

“Vi har solceller og vindmølle, træsnit og værksteder, keramik, dans, bueskydning og havebrug. De unge skal dyrke håndens dannelse. Det er noget, jeg selv har forsømt i mit liv, og derfor underviser jeg nu i tango. Da jeg var i deres alder, var jeg ikke et menneske som dem. Jeg havde travlt med at vinde karaktærræsset og lære at skyde med maskingevær i militæret”, påpeger han.

Som at være til reception hele tiden

Siden han flyttede til Velling, er Anders Fogh Jensens skæg blevet næsten lige så langt som Grundtvigs.

En løs jakke og bukser med seler har afløst de perfekt pressede jakkesæt med vest, der i en årrække var hans signatur i Deadline-studiet og på diverse konferencer, som hyrede ham ind til en peptalk.

“Vi har ikke noget stort fælles reservoir af viden eller fortællinger længere ... vi kan dårligt huske, at vi i det 20. århundrede brugte solidariteten og det kollektive pres til at kræve ordentlige løn- og ansættelsesvilkår for alle”.

Den gamle Mercedes fra 1970 er parkeret i en bondemands lade, hvor den kan overvintre uden afgift.

Det var en bog om projektsamfundet fra 2009, der for alvor satte skub i Anders Fogh Jensens karriere som debattør og skribent. I bogen beskriver han det moderne arbejdsliv som en markedsplads, hvor alle konstant står på springbræt til det næste projekt og gebærder sig, som om de er til reception hele tiden.

Siden har han bl.a. gjort sig til talsmand for eksperimenter med borgerløn og kaldt dele af debatten om #metoo for parfumeret. Mange anklager mod mænd er en kritik af mandens væsen snarere end af hans uhyrlige gerninger, når han begår overgreb og krænkelser, argumenterer han.

Anders Fogh Jensen plæderer også for at omkonstruere humaniora til filosofikum i stedet for at bruge penge på forskning. Humaniora burde være et forstudie til instrumentstudierne, som det har været i mange århundreder.

“Et sådant nyt humaniora-filosofikum er noget, alle - især økonomer, ingeniører, læger og jurister - burde læse, men som der ikke nødvendigvis bør komme kandidater ud af. Så kan man også spille med åbne kort om ikke at være forskningsbaseret. Det må være konsekvensen, når vores samfund alligevel ikke gider eller forstår at bruge sine humanister”, mener han.

Glemsel giver plads for prekaritet

I foråret vakte filosofien igen opsigt, da han sammen med forfatter og antropolog Dennis Nørmark udgav bogen “Pseudoarbejde - Hvordan vi fik travlt med at lave ingenting”. Vi har skabt en masse arbejde, som er totalt værdiløst for samfundet, mener forfatterne. Og vi har fuldkommen glemt, at den oprindelige mening med velfærdssamfundet var mere end arbejde, nemlig at gøre plads til filosofien, litteraturen og kunsten.

På højskolens morgensamlinger er Anders Fogh Jensen derfor glad, når han får lov til at genfortælle mytterne fra den græske mytologi.

“Vi har i forvejen ikke noget stort fælles reservoir af viden eller fortællinger længere. Det betyder, at generationerne glider længere fra hinanden. Vi er ved at glemme, hvordan

Anders Fogh Jensen har en længsel efter et mere reelt liv, der ikke er tilsat fem dele vand. "Jeg kunne simpelthen ikke forestille mig, at min søn skulle vokse op på Vesterbro, hvor de kalder det et bål, når der ligger tre stykker pindebrænde og ryger ovre i et hjørne af børnehaven".

2. verdenskrig kunne opstå, og vi kan dårligt huske, at vi i det 20. århundrede brugte solidariteten og det kollektive pres til at kræve ordentlige løn- og ansættelsesvilkår for alle. Den sidstnævnte glemsel giver blandt andet plads for, at et prekariat igen er opstået", forklarer han.

En fuckfinger til boligmarkedet

Prekariseringen og projektsamfundet er ikke umiddelbart ved at blive afløst af noget mere bæredygtigt. Tværtimod skal de unge indstille sig på at slå rod i vand, som han siger:

"Forandringshastigheden er så høj, at antallet af depressioner er eksploderet. Nu hedder det så også noget endnu mere ekstremt end innovation, nemlig disruption: "Det, du lærte i går, kan du ikke bruge til noget i dag". Der er kun en meget lille tendens til, at folk vender kravene ryggen og giver det københavnske boligmarked en fuckfinger. I stedet omskoler humanister sig til statssekretærer eller kontorarbejdere og dyrker deres litterære interesser ved siden af", forklarer han.

Samfundsmæssigt er det sidste en dårlig ide.

"Jo mere vi "dimensionerer" uddannelserne, jo sværere bliver det for os at se, hvad humaniora kan bruges til. I Frankrig, hvor den almindelige tv-seer ved, hvem Rousseau er, diskuterer man sit samfund på et andet niveau. I Danmark piller vi humaniora ud af alting. Vi lever i et økonomisk barbari, hvor det højeste abstraktionsniveau er tallet, og vi risikerer at stå tilbage med en naturvidenskabelig og økonomisk fornuftsdiskussion og ikke længere have sprog for andet", påpeger han.

Livet tilsat fem dele vand

I sit voksne liv har Anders Fogh Jensen boet i den ene fremleje efter den anden en lang årrække i København. I Paris var han som ung studerende ved at knække indeni. Han var kommet for langt væk hjemmefra uden at ville bøje sig for det, siger han, og det udviklede sig til en depression, som det tog ham flere år at blive fri af.

I dag er den 45-årige filosof mæt af byer og glad for at være tilbage i Jylland, hvor han voksede op som søn af en kreaturhandler med en 7.-klasseeksamen.

"Jeg har en længsel efter at prøve at leve et mere reelt liv, der ikke er tilsat fem dele vand. Jeg kunne simpelthen ikke forestille mig, at min søn skulle vokse op på Vesterbro, hvor de kalder det et bål, når der ligger tre stykker pindebrænde og ryger ovre i et hjørne af børnehaven", siger han.

Højskoleforstanderen og forfatteren så gerne, at vi alle gjorde som de gamle romere:

"Dengang kunne borgere være på otium som en pause fra necotium, handelspladsen, hvor der altid var larm. Vi burde genindføre otiumordninger. Det ville give arbejde til flere og pauser fra hverdagen for de travle, som kunne tage på højskole eller rejse ud. Nu skal vi vente, til vi bliver 70, før vi - måske - får lov eller tager os lov til at stå af ræset. Men vi har mere frihed, end vi tror". ■

“Miljøet taber, fordi vi ikke kan foretage samme tilsyn som i dag”

Regeringen vil med sundhedsreformen nedlægge regionerne og effektivisere miljøområdet med 500 mio. kr. frem mod 2030. Der er ikke tale om en rationalisering, men om en stor besparelse på miljøet, påpeger miljøprofessor.

Miljøet taber, fordi vi ikke bliver i stand til at foretage de tilsyn, som vi gør i dag”.

Mette Hald Simonsen er naturgeograf og specialkonsulent i Region Hovedstaden, hvor hun arbejder med råstofplanlægning. Med regeringens sundhedsreform og plan om at nedlægge regionerne står miljø og råstofudvinding og dermed hendes arbejde til at blive underlagt staten og flyttet til Aalborg.

Men Mette Hald Simonsen har ikke tænkt sig at flytte med, hvis det bliver en realitet efter et kommende valg.

“Det ville jeg på ingen måde turde. Jeg har en mand med et godt job og fire børn og en gammel far, som binder mig her. Og jeg ville desuden ikke være sikker på at have et job om to år”, siger Mette Hald Simonsen.

Hun henviser til, at regeringen fx udlyttede Landbrugsstyrelsen i

«

Miljøområdet skal med sundhedsreformen tages fra regionerne, og arbejdspladser udnyttes under staten, men naturgeograf i Region Hovedstaden Mette Hald Simonsen flytter i så fald ikke med. Alt for usikkert, siger hun.

2016. To år senere blev bevillingerne skåret, og styrelsen stod til at fyre op mod 70 ansatte.

“Det er simpelthen så usikkert at flytte med. Nu vil regeringen spare 50 mio. om året i ti år på miljø ud over topcentralskravet, så dette vil blive en løbende spareøvelse, og det plejer at gå ud over medarbejderne”, siger Mette Hald Simonsen.

Får staten miljøopgaven, vil det give videnstab

Med den bebudede sundhedsreform ønsker regeringen at nedlægge regionerne for at styrke det danske sundhedsvæsen. Som en del af det udspil vil regeringen effektivisere med 500 mio. kr. på miljøområdet frem mod 2030.

Der lægges op til, at miljøopgaverne skal centraliseres under staten og formentlig flyttes til Aalborg eller Odense.

I Region Hovedstaden er der mange strategi- og udviklingsopgaver inden for teknologi, uddannelse, kultur, klima, miljø og trafik, som bortfalder per automatik, hvis der sker en centralisering. Det vil de facto betyde, at opgaverne bortfalder for størstedelen af dem, der arbejder med miljø i hovedstaden. Det forklarer Helen Lundgaard, som er chefkonsulent og tillidsrepræsentant i Center for Regional Udvikling i Region Hovedstaden.

“Som vi har set det med konsekvenserne af udflytninger af statslige arbejdspladser, kan mange ikke bare smide, hvad de har i hænderne, og flytte - eller pendle - til en anden landsdel enten på Fyn eller i Jylland. Og når så dygtige folk ikke flytter med, forsvinder der faglighed og ekspertise”, siger Helen Lundgaard.

Samme melding kommer fra Region Syddanmark, hvor i alt 96 medarbejdere bliver berørt. De regionsansatte på jord- og miljøområdet i Region Syddanmark er i dag spredt på kontorer i Ribe, Vejle og Odense, hvor folk er bosat decentralt og eksempelvis pendler fra Aarhus til Vejle eller fra det sønderjyske opland til Ribe.

“I forbindelse med udflytningen af Miljøstyrelsen fra hovedstaden til Odense rykkede ingen af de erfarne medarbejdere med til Odense”, siger

Anette Hansen, som er geolog og tillidsrepræsentant i Miljø og Råstoffer i Region Syddanmark.

Hun er bekymret for den usikkerhed, sundhedsreformen spreder, fordi de ansatte ikke kan gennemskue, om der sker en forretningsoverdragelse af medarbejderne fra regionerne til Miljøstyrelsen. Tilsvarende kan de ikke gennemskue, hvor besparelserne skal komme fra.

“Bliver det på bekostning af indsatserne knyttet til grundvandet, udviklingsprojekter, tilsyn på forurenede lokaliteter og i råstofgrave, administration eller medarbejdere? Vi ved det ikke”, siger Anette Hansen.

Besparelse på miljø og omfordeling af midler

Poul Løgstrup Bjerg er professor på Institut for Vand og Miljøteknologi på DTU og arbejder med risikovurdering af forurenede grunde og udvikling af bæredygtige metoder til oprensning af forurenede jord og grundvand. Han tror ikke på, at der er en rationaliseringsgevinst på 50 mio. kr. årlig på miljøområdet, som regeringen lægger op til i sundhedsreformen.

“Det har jeg meget svært ved at se. Dette handler om en besparelse. Jeg tror, der vil ske en omfordeling af midlerne, så vi får meget fokus på at løse de store generationsforurenninger, og den omfordeling kan få store konsekvenser for de mange tusinde små forurenninger”, siger Poul Løgstrup Bjerg.

Han forklarer, at der er 36.000 forurenede grunde i Danmark. Det er sager, som i dag behandles i regionerne, men som staten ifølge sundhedsreformen ville skulle overtage.

“Og den type lokale sager tror jeg ikke, at folketingspolitikere vil tage et reelt ansvar for at løse. Generationsforurenninger, som får meget fokus, er slemme, men reelt set ikke altid de værste. Det er mange gange de på papiret små sager, der reelt truer vores grundvand og den enkelte borgers sundhed, og de sager skal også håndteres”, siger han.

Miljøminister undsiger egen miljøordfører

Venstres miljøordfører, Erling Bonnesen, siger til Magisterbladet, at ef-

ektiviseringerne på miljøområdet ikke betyder fyringer.

“Jeg kan da godt forstå, at en effektivisering på området kan skabe usikkerhed om, hvad der skal ske, men der kan jeg bare sige, at der ikke er intentioner om fyringer. Vi har brug for gode og dygtige folk, så hvad angår jobsituationen tror jeg, at folk kan være helt rolige”, siger Erling Bonnesen.

Men den udlægning er miljøminister Jakob Ellemann-Jensen (V) ikke helt enig med sin egen miljøordfører i. Det kom frem på et samråd i Miljø- og Fødevareudvalget om jordforurening i Folketinget den 24. januar.

“Det er rasende dygtige folk, som vi har brug for så mange af som muligt. Men nej, jeg kan ikke garantere, at der ikke vil ske fyringer”, sagde Jakob Ellemann-Jensen på samrådet.

Det bliver nemt dyrere

Formand i Dansk Magisterforening Camilla Gregersen påpeger, at det er helt afgørende, at det faglige niveau opretholdes, og at medarbejdernes ansættelsestryghed sikres, hvis regionernes opgaver skal fordeles ud til andre myndigheder.

“Her er det Dansk Magisterforenings ønske, at der garanteres virksomhedsoverdragelse, som vil betyde, at medarbejderne i videst muligt omfang følger opgaverne”, siger Camilla Gregersen og fastlår:

“Der må ikke ske skjulte besparelser på miljøområdet som følge af regeringens ønske om at nedlægge regionerne i forbindelse med sundhedsreformen. Her kommer vi til at holde nøje øje med, hvordan reformen i praksis bliver ført ud i livet”.

I Region Hovedstaden varetager ca. 100 personer jordforurening, administration af råstofloven samt innovation og udvikling på miljøområdet. Regionen foretager ca. 100 tilsyn om året alene på råstofområdet, og det bliver svært at opretholde, hvis man flytter området til Aalborg.

“Det bliver nemt dyrere, hvis man flytter området til Aalborg, for det er over store afstande, man skal rejse frem og tilbage, hvis man vil opretholde samme tilsynsfrekvens fra Aalborg, som vi har i Region Hovedstaden i dag”, siger Mette Hald Simonsen. ■

EKSPERTER:

Håndtering af krænkelse tager altid udgangspunkt i subjektive oplevelser

Det har vakt opstandelse, at en politik for håndtering af krænkelse på Københavns Universitet tager udgangspunkt i "oplevelsen af krænkelse". Men siden 2002 har det været anbefalingen fra Arbejdstilsynet. Nu bliver KU-politikken skrevet om.

Hvis tre kritiske forskere på Københavns Universitet (KU) har ret, underminerer KU's retningslinjer for håndtering af krænkelse retssikkerheden.

Det skyldes ifølge forskere følgende sætning i retningslinjerne:

"Det er medarbejderens eller den studerendes oplevelse af at have været udsat for krænkende adfærd, der er udgangspunktet".

For den betyder, at enhver kan stille sig op og føle sig krænkede alene baseret på en følelse, mener de.

"Det er svært at modbevise en følelse, og derfor er man i et juridisk limbo", lød det fra professor og DM-

medlem Anders Hay-Schmidt, da de tre forskere stod frem med deres kritik i Berlingske i efteråret.

"Retningslinjerne er i strid med det grundlæggende princip om, at man er uskyldig, indtil det modsatte er bevist", supplerede hans kollega lektor Bjarne Andresen.

Men hvis de tre kritikere har ret, er Københavns Universitet måske blot én blandt flere arbejdspladser, der har et problem. DTU, AU, Rigshospitalet, Lyngby-Taarbæk Kommune og formentlig langt flere arbejdspladser har lignende formuleringer i deres personalepolitikker om håndtering af sexchikane, krænkelse og mobning.

I retningslinjerne på Aarhus Universitet står der, at det "er altid medarbejderens eller den studerendes oplevelse af, at noget har været grænseoverskridende, som skal tages alvorligt". På Aarhus Universitet har formuleringen hidtil ikke skabt problemer eller utryghed, oplyser fællestillidsrepræsentant Olav Wedege Bertelsen til Forskerforum.

Og i arbejdet med det psykiske arbejdsmiljø har universitetet ifølge Olav Wedege Bertelsen i mange år forstået krænkelse som individuelle oplevelser, uden at det af den grund har medført en sværm af grundløse anklager.

"Vi tager de studerende alvorligt, men vi skal heller ikke føre heksejagt på medarbejderne. Så vores tilgang synes jeg er pragmatisk, men udgangspunktet er vel altid, at nogen oplever en krænkelse eller mobning", siger han.

AT-vejledning D.4.2

Heri er Arbejdstilsynet enig. Siden 2002 har AT-vejledning D.4.2 om mobning og chikane lagt vægt på, at det er "vigtigt at tage udgangspunkt i personens opfattelse af de handlinger, som vedkommende udsættes for".

Vejledningen iagttager i sig selv en opfattelse, der siden 1990'erne har været den dominerende i forskningen, nemlig at mobning er en oplevelse af at være udsat for gentagende handlinger af fjendtlig og ydmygende karakter.

At definitionsretten i udgangspunktet er hos den, der oplever en krænkelse, er ganske logisk, siger arbejdspsykolog og ph.d.-studerende på Københavns Universitet Milie Mortensen. Hun peger på, at sager om krænkelse og mobning ofte er ord mod ord.

"Vi mennesker opfatter den samme virkelighed meget forskelligt. Det samme gælder vores grænser. Jeg har fx selv aldrig oplevet, at der var

INGEN INFLATION I KONFLIKTER

Selvom Arbejdstilsynets vejledning i årevis har inspireret danske arbejdspladser til at lægge vægt på den krænkede parts oplevelser, er der ikke gået inflation i oplevelsen af krænkelse. Tværtimod er omfanget af såkaldte "negative oplevelser", der resulterer i konflikter på danske arbejdspladser, meget stabil.

Ifølge Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø angav 17,5 pct. i 2014, at de havde haft konflikter eller skænderier inden for det seneste år, en andel, der i 2018 lå på 16,2 pct.

“Udgangspunktet er vel altid, at nogen oplever en krænkelse eller mobning”.

Olav Wedege Bertelsen, fællestillidsrepræsentant, Aarhus Universitet

enighed i en situation med mobning. I bedste fald er udfaldet, at mobberen eller krænkeren siger undskyld eller “jeg var ikke klar over, at jeg krænkede dig”, siger hun.

Når Arbejdstilsynet - også under tilsyn med virksomheder - tager udgangspunkt i “oplevelsen”, skyldes det, at oplevelsen uanset krænkelsens årsag kan have helbredsmæssige konsekvenser, oplyser kontorchef i tilsynet Karsten Refsgård.

Det indebærer dog ikke, at enhver kan påberåbe sig en krænkelse, og så kommer der et påbud, understreger han. For indberetninger bliver grundigt afdækket.

“Vi afdækker hyppigheden, varigheden og grovheden af handlingerne. Når vi er inde i sager om mobning, reagerer Arbejdstilsynet ikke på en enkelt handling. Og vi agerer ikke dommere og afgør, hvem der har ret, vi kan blot konstatere, om noget er sundhedsskadeligt”, siger Karsten Refsgård.

KU “lytter” til kritikken

På Københavns Universitet ser det efter en lang periode med kritik nu ud til, at retningslinjerne for håndtering af krænkelse skal skrives om. Det siger ledelsen, og det siger fællestillidsrepræsentanten for de videnskabelige medarbejdere, Thomas Vils Pedersen. Han har tidligere til Magisterbladet sagt, at den akademiske frihed skal fremhæves i retningslinjerne. Men også formuleringen om, at det er den krænkedes oplevelse, der er udgangspunktet, ønsker han uddybet.

“Det er tænkt som det udgangspunkt, hvorfra man går i gang med en dialog og undersøger sagen fra begge sider. Men det skal nok uddy-

NEGATIVE OPLEVELSER PÅ UNIVERSITETER OG I FORSKNING

2014:
10,2
PROCENT

2016:
13,8
PROCENT

2018:
12,4
PROCENT

Kilde: “Har du inden for de sidste 12 måneder haft skænderier eller konflikter med nogen på din arbejdsplads?” NFA's Arbejdsmiljø og Helbred i Danmark.

bes, så det fremgår tydeligere, at det betyder, at man skal tage alle henvendelser alvorligt”, sagde han til Magisterbladet tilbage i december.

Ledelsen på KU skiftede kurs, efter at Weekendavisen i december skrev om en lektor, der i efteråret 2018 blev udsat for et månedlangt undersøgelsesforløb på grund af anonyme anklager om krænkende adfærd, blandt andet ved at lektoren brugte “n-ordet” i sin undervisning.

Universitetet har ikke ønsket at kommentere den konkrete sag, men rektor Henrik C. Wegener ser dog “ikke, at der er tegn på, at medarbejdernes frihed til at forske og undervise er truet” på KU. Han har dog lyttet til kritikken, og HSU har nu iværksat en revision af retningslinjerne.

“Hvis der er alvorlige klager over medarbejdere, er det ledelsens ansvar at undersøge og udrede sagen fair og upartisk. Der må omvendt ikke være anledning til at så tvivl om den akademiske frihed”, siger han i en pressemeddelelse. ■

GODE RÅD

om håndtering af krænkelse

KU vil ændre sin politik for håndtering af krænkende adfærd. Her er to erhvervspsykologers råd.

Københavns Universitets retningslinjer for krænkende adfærd indeholder ordet "nultolerance", men det er skidt, for universitetet risikerer at skabe en kultur, hvor det handler om at være den første til at trække krænkelseskortet, siger Eva Gemzø Mikkelsen, som er lektor og mobbeekspert ved Syddansk Universitet.

Der er en afgørende forskel på mobning og enkeltstående krænkelse

Før slutningen af 1990'erne havde mobbeofre stort set ikke noget sted at gå hen, og ofte endte de i sygesengen med "samarbejdsproblemer". Derfor er det positivt, at flere og flere mobbepolitikker tager udgangspunkt i den krænkede parts oplevelser. Det siger lektor og mobbeekspert ved Syddansk Universitet Eva Gemzø Mikkelsen.

Alligevel kan det være problematisk. For hvor mobning over tid kan have store helbredsmæssige konsekvenser, er det ikke nødvendigvis tilfældet ved enkeltstående oplevelser af at blive krænkede.

I tilfældet Københavns Universitet defineres krænkelse som "overgreb af enhver art". Og det kan give udfordringer, mener Eva Gemzø Mikkelsen.

"Hvis jeg i enkelte situationer ikke oplever mig tilstrækkeligt respekteret fx på grund af min alder eller køn, handler det i min optik ikke om en krænkelse, som hører under en politik om mobning. Enkeltsituationer kalder på dialog, ikke undersøgelse", siger hun.

Ordet nultolerance hører ikke hjemme i regler om krænkelse

KU's retningslinjer for krænkende adfærd bruger begrebet "nultolerance". Men der bør ikke stå nultolerance i retningslinjer for, hvordan vi skal omgås hinanden, siger Eva Gemzø Mikkelsen. For politikker er i første omgang et forebyggende redskab.

"Derfor kan jeg ikke lide ordet nultolerance. Det skaber en forventning om, at enhver negativ handling, herunder mindre konflikter, skal håndteres gennem et formelt klagesystem, hvor en person ender med at have ret".

"Problemet er så, at du risikerer at skabe en kultur, hvor det handler om at være den første til at trække krænkelseskortet. En politik skal fremme en kultur, hvor man taler om, hvordan man skal behandle hinanden. Og den skal have retningslinjer for håndtering af klager om gentagne negative handlinger".

Mobning er et fælles ansvar

Det er ofte svært at placere et individuelt ansvar for krænkelse. Sats i stedet på at ændre kulturen, si-

ger mobbeforsker og ph.d.-studerende ved Københavns Universitet Mille Mortensen. Hun ser mobning som en del af en social dynamik.

“Arbejdspladser udvikler bestemte måder at være sammen på, og de tilpasningsdygtige har størst chance for at overleve. Det betyder på nogle arbejdspladser, at man får adgang til fællesskabet ved at deltage i krænkende handlinger”.

“Når enkelte medarbejdere udpeges som ansvarlige, så vokser angsten for eksklusion”.

Olav Wedege Bertelsen, fællestillidsrepræsentant, Aarhus Universitet

Sådan forklarer Mille Mortensen mobning som en del af en social dynamik. Det betyder også, at mobning mere angår fællesskabet end enkelte individer. Mobning rammer individuelt, men er et fælles ansvar. Mobpolitikker, der lægger op til at undersøge enkeltindviders ansvar for mobning, risikerer faktisk at gøre mere skade end gavn og har kun eksistensberetigelse i et fagretsligt system, mener hun.

“Der sker også det, at når enkelte medarbejdere udpeges som ansvarlige, så vokser angsten for eksklusion.

Og så søger vi alliancer, og utrygheden bliver større. Derfor er man nødt til at arbejde med fællesskabet og ad den vej opbygge tillid til, at man kan tale om mobning og krænkende handlinger. Så man skal hellere bringe folk sammen end udpege skyldige”. ■

magisterbladet.dk
MAGISTERBLADET HAR REDAKTIONEL FRIHED

Hold dig ajour med Magisterbladets nyhedsopdatering

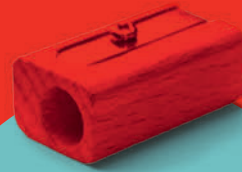
Vil du være opdateret på dit fag, din branche, din karriere, arbejdsmarkedets udvikling og de politiske beslutninger, som påvirker din hverdag? Så tilmeld dig Magisterbladets nyhedsopdatering, som udsendes alle hverdage kl. 12 med de nyheder og blogindlæg, vi har publiceret det seneste døgn på magisterbladet.dk.

Scan QR-koden med din smartphone eller gå direkte ind på magisterbladet.dk/nyhedsopdatering og tilmeld dig.

#DMJX

KOM TIL INFOMØDE

Aarhus: 18. marts kl. 17-19

København: 20. marts kl. 17-19

Se mere og tilmeld dig på

dmjx.dk/fagjournalist

Vil du være skarp til at arbejde journalistisk?

SÅ BLIV FAGJOURNALIST PÅ TO ÅR

Fagjournalistuddannelsen på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole er en deltidsuddannelse på to år for dig, der har en faglighed og gerne vil blive bedre til at formidle. Du lærer de journalistiske værktøjer. Du bliver bedre til at idéudvikle, researche, interviewe, vinkle og skrive.

Du kan bruge uddannelsen som et springbræt til et job som journalist eller kommunikationsmedarbejder. Den kan også give dig nye kompetencer som en bedre formidler på din "gamle" arbejdsplads.

Læs mere på dmjx.dk/fagjournalist

KAN DET BETALE SIG:

Det er kun det, der kan tælles, der tæller

Vi lever i et samfund med stort fokus på alt det, som kan måles og vejes. Det, vi gør, skal kunne betale sig og skabe vækst. Det påvirker vores syn på uddannelse og arbejde, og det skaber et åndeligt fattigere samfund.

Vores land bliver rigere. Men bliver vores liv rigere?" spurgte dronningen i sin nytårstale ved indgangen til 2019.

Ifølge FN's årlige World Happiness-rapport går det meget godt. Her boner Danmark ud blandt de tre lykkeligste folk i verden, og forudsætningerne for lykke er til stede: Vi lever i et demokrati med en høj grad af frihed, vores materialistiske velstand har aldrig været højere, vi har tillid til hinanden, og de fleste har mulighed for at tage en uddannelse.

Alligevel viser tal fra den uafhængige medlemsorganisation Stressforeningen, at hver tiende af os hver dag har symptomer på alvorlig stress. Cirka hver tiende over 25 år er ifølge Sundhedsdatastyrelsen på anti-depressiv medicin, og psykiatere kalder angst for en folkesygdom.

Det kan skyldes, at vi bliver målt på det, vi yder og præsterer, men ikke på alt det, som er svært at måle, fx kærlighed, omsorg og hjælpsomhed.

"Bundlinjen er, at vi som mennesker vurderes ud fra det målbare", siger Mickey Gjerris, som er bioetiker på Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi på Københavns Universitet og beskæftiger sig med etiske aspekter af natur, dyr, klima og menneskelivet.

Markedstænkningen breder sig

I vores privatliv har vi længe haft mulighed for at måle søvn, kost og motion med såkaldte wearables, så

vi tæller kilometer, når vi løber, og kalorier, når vi spiser.

Men ikke nok med det. Ifølge Tidsskrift for Arbejdsliv er wearables også på vej ind i arbejdslivet som HR- og ledelsesteknologier. Phoebe Moore, lektor i økonomi og teknologi ved University of Leicester, regner således med, at der i 2019 vil være omkring 13 millioner "wearable fitness devices" på arbejdspladser rundt om i verden, hvoraf mange bliver promoveret som teknologier til at øge medarbejdernes trivsel og velvære. Kritiske røster mener dog, at det er nye former for kontrol.

Og ifølge sognepræst Mikkel Wold, som er en vedholdende stemme i kritikken af det samfund, som kun bryder sig om det, der kan måles og registreres, er det slet ikke det, vi har brug for.

"Hvis vi kun har øje for det rationelle og det, som kan tælles, går vi glip af, hvad et menneske er, og hvad det gode liv er", siger Mikkel Wold.

Han er sognepræst i Marmorkirken i det centrale København og redigerede i 2015 debatbogen "Tag etikken tilbage - Markedstænkningen og dens konsekvenser" med bidrag fra videnskabsfolk og debattører.

"Vi beskriver mennesket som krop, sjæl og ånd. Men hvor blev ånden af? Og hvor blev sjælen af?" siger Mikkel Wold, som mener, at man mistolker mennesket, hvis man fraregner den åndelige dimension.

Markedsgørelsen går også ud over diversiteten i kulturen, hvor vi alle-

rede ser tegn på, at det kun er det, som de fleste vil have, der klarer sig, mener bioetiker Mickey Gjerris.

"Vi går glip af noget, når vi ikke har de smalle teaterstykker, de smalle romaner, de smalle film og de smalle radiokanaler", siger han.

Vi fokuserer på målet i stedet for processen

Mickey Gjerris mener, at når vi måler alt i en økonomisk nytteværdi, får vi et bestemt syn på tingene.

"Glæden ved det, vi gør, har det med at forsvinde, når det skal måles på en snæver parameter", siger han og mener, at det får os til at gå ind i aktiviteter på en særlig måde, hvor vi har større fokus på målet end på processen.

"Banalt sagt handler det om, at det bør være vejen, man går, der er interessant, og ikke der, hvor man ender", siger han.

At vi så har vendt det om, kan være et problem for os, fordi vi også begynder at måle mennesker på, om de er nyttige eller ej.

"Vi ser i højere og højere grad på hinanden ud fra en nytteværdibetragtning. Og de, der ikke kan leve, ender ude på et sidespor og bliver taget mindre alvorligt", siger Mickey Gjerris, som henviser til, at Venstre-politikeren Claus Hjort Frederiksen på et tidspunkt har sagt, at det vigtigste i et menneskes liv er at have en fast tilknytning til arbejdsmarkedet.

"Det er, som om vi har besluttet, at alle de ting, vi kan finde ud af at måle på, er de vigtigste", siger han.

»

» Det kan Mikkel Wold også registrere fra sin præstestol, og når han har samtaler med folk.

“Jeg kan mærke, at der er kommet en større brutalitet i samfundet, og jeg møder mange, der lider under, at et højt tempo nærmest er blevet en værdi”, siger han.

For lidt plads til forundring og nysgerrighed

Samfundets trang til at måle alting går også ud over vores evne til at undres og være nysgerrige. For det kræver tid og en accept af, at det er o.k. at lave ingenting.

“Men der er ikke megen status i at svare, at der ikke sker så meget, når folk spørger, hvordan det går. Derfor svarer vi typisk: “Joeh, jeg har lidt travlt” og griner lidt indforstået”, siger Mickey Gjerris.

Mikkel Wold mener, at det er afgørende at kunne forundre sig for forundringens skyld, og lærer derfor sine konfirmander at sige “taumetsain”, som er det græske ord for forundring, som Platon og Aristoteles brugte.

“Undren er kilden til al viden. De store videnskabsfolk har jo altid haft forundringen som det væsentligste redskab”, siger Mikkel Wold.

Men forundringen har svære kår på universiteterne. Mickey Gjerris underviser på et naturvidenskabeligt fakultet, hvor mange kurser varer ni uger inklusive eksamen.

“Det betyder, at der er meget lidt tid til at undre sig. Du skal hele tiden tage dine eksamener, for ellers risikerer du at miste din SU”, siger han og mener, at nyttespørgsmålet i høj grad bliver stillet, når man underviser.

“Man skal konstant kunne forklare, hvordan det, man inddrager i undervisningen, er relevant for eksamen. De studerende spørger ikke, om det er relevant for studiet eller sågar for deres dannelse. De spørger, om det er relevant for det, de skal sige til eksamen for at få høje karakterer”, siger Mickey Gjerris, som mener, at det giver et dårligt læringsmiljø hele tiden at fokusere på resultater i stedet for på emner i sig selv, og hvad det skal bruges til bagefter. Og det betyder, at de studerende fra starten lærer, at alt det, de lærer, skal kunne bruges til noget.

“**Det unyttige er med til at gøre vores samfund stærkere, tryggere og sikrere. Samfundet bliver meget rarer, hvis vi også hygger os med hinanden. Vi bliver bedre til at gå på arbejde og kan sende børnene ned at købe ind alene. Det paradoksale er, at det er nyttigt, men bare ikke kan tælles”,** siger Karen Marie Leth-Nissen, cand.mag. i teologi, postdoc ved Det Teologiske Fakultet, Københavns Universitet.

“Men meningen med universitetet er, at man skal lære at lære, så man resten af livet kan gå ud og undre sig og blive nysgerrig. Man skal lære, hvordan man sætter sig ind i nye ting, for man får ikke så meget ud af at lære en række ting udenad, som man kan sige til en eksamen”, siger han.

Det unyttige er nyttigt for samfundet

45 procent - eller næsten tre millioner danskere - tager til begravelse i løbet af et år. Det viser en YouGov-undersøgelse, som teolog Karen Marie Leth-Nissen har gennemført i 2016 i forbindelse med sin ph.d.-afhandling.

“Det er rigtig mange, og vi behøver jo ikke at gøre det. Der er ikke noget rationelt i det, men i forhold til at vedligeholde relationer giver det mening”, siger Karen Marie Leth-Nissen, som forsker på Københavns Universitet.

I sin ph.d.-afhandling har hun påvist, at når vi bruger kirken, er vi samtidig med til at styrke den sociale sammenhængskraft, og det betyder, at meget af det, som kan ses som

unyttigt for den enkelte, er ret nyttigt for samfundet.

“Når vi bruger folkekirkens ritualer til barnedåb, bryllup eller begravelse, er det med til at opbygge den sociale sammenhængskraft i samfundet”, siger hun og fortæller, at 32 procent af os også er til barnedåb i løbet af et år, hvilket betyder, at relativt mange stadig holder barnedåb, selv om dåben set i et rationelt perspektiv også er ret unyttig.

“Den er dyr og besværlig. Man skal arrangere en fest, man skal tale med præsten, og der kan opstå familiekonflikter om dåbskjolen og gudforældrene osv., og når barnet er gammelt nok, skal det også betale kirkeskat”, siger Karen Marie Leth-Nissen.

Men selv om forældrene på mange måder forholder sig til religionen som forbrugere og vejer nytteværdien for og imod, mener Karen Marie Leth-Nissen, at valget af barnedåb også har noget med meningen med livet at gøre.

“Forældrene spørger sig selv: Er det noget, jeg kan bruge i min fortælling? Og det kan de. Barnedåben giver mening, også fordi den giver identitet”, siger hun.

Hun mener, at det ofte er det irrationelle, der giver identitet, og at vi derfor også laver meget unyttigt i vores fritid såsom at rode i haven, reparere en veteranbil eller bare hygge os.

“Jeg vil faktisk tro, at hvis vi sorterede alt det unyttige fra, ville alt det varme forsvinde, og vi ville få et helt andet samfund”, siger hun.

Markedstænkningen er ikke noget nyt fænomen. Allerede i 1939 offentliggjorde den amerikanske forsker Abraham Flexner, som også var leder af det verdensberømte Institute for Advanced Study i Princeton, en artikel i det amerikanske tidsskrift Harpers med overskriften “The Usefulness of Useless Knowledge”, hvor han opponerede imod det store fokus på, at al forskning umiddelbart skal kunne betale sig.

“Så selve tanken om kun at prioritere det umiddelbart nyttige er ikke ny. Det nye er, at denne tanke nu har overtaget kontrollen og styringen af samfundet, hvilket har været skadeligt og forarmende for vores opfattelse af viden og dannelse”, mener Mikkel Wold. ■

“Det er ofte det irrationelle, der giver os identitet”.

Karen Marie Leth-Nissen, postdoc, Det Teologiske Fakultet, Københavns Universitet

EU-aftale vil mindske løngab mellem mænd og kvinder

Men den kan også betyde, at mors og fars samlede brug af barsel falder, hvis ikke der kommer penge på bordet, advarer DM.

DET BLEV EU og ikke politikerne i Folketinget, der endte med at sende Danmark et skridt i retningen af mere ligestilling, når det gælder fædres omsorg for deres børn i det første leveår.

For med en aftale mellem EU-Parlamentet og EU's medlemslande bliver Danmark nu tvunget til at indføre to måneders øremærket barsel til far, der i dag kun har to uger.

Det vil mindske uligheden på arbejdsmarkedet, blandt andet når det gælder løngabet mellem mænd og kvinder. En undersøgelse fra Rockwool Fonden har vist, at lønforskellen mellem mor og far kan reduceres med op til 14.000 kroner om året, hvis far blot tager én uges ekstra barsel.

Undersøgelsen er baseret på fem ændringer af barselsreglerne mellem 1989 og 2002, og ifølge forskningsleder i Rockwool Fonden Signe Hald Andersen var især to ugers øremærket barsel til mænd i 1998 med til at reducere lønforskellen.

“Når du tager i betragtning, at alle fem reformer i større eller mindre grad har været med til at mindske løngabet, så er der

god grund til at tro, at vi vil opleve det samme, når EU-direktivet bliver implementeret”, siger hun.

Medlem af De Økonomiske Råd Torben Tranæs har dog over for Børsen vurderet, at EU-forslaget vil medføre, at den samlede brug af barselsdage vil falde. For fædre vil formentlig ikke udnytte alle otte øremærkede uger, og så bortfalder den ubrugte del.

Torben Tranæs peger på, at da Sverige indførte én måneds øremærket barsel til mænd, blev den samlede brug af barsel reduceret med en uge, fordi mændene tog en mindre andel af den barsel, som kvinderne måtte afgive.

“Så vi taler om noget, der minder om et par uger i hvert fald, hvis man skal overføre de svenske erfaringer”, siger han.

Kan ramme privatansatte uden overenskomst

Danske mænds brug af barsel varierer afhængigt af deres uddannelsesbaggrund. Hvor fædre med en kort videregående uddannelse i gennemsnit var på orlov 34 dage i 2015, tog fædre med en lang videregående uddannelse i gennemsnit 47 dage.

Og det er især blandt privatan-satte, der ikke er dækket af en overenskomst, at man risikerer at se et fald i den samlede barsel, vurderer Elisabeth Tosti, konsulent i DM.

Hun peger på, at forskelle i lønvilkår mellem mænd og kvinder afspejler sig i familiernes brug af

kan få en del af lønnen dækket i længere tid”, siger hun.

I 3F peger formand for byggegruppen Kim Lind Larsen på, at bedre lønvilkår godt kan ændre mænds brug af barsel.

“I 2017 fik vores byggearbejdere ret til otte ugers barsel med fuld løn, og det har rykket rigtig

“Når du tager i betragtning, at alle fem reformer i større eller mindre grad har været med til at mindske løngabet, så er der god grund til at tro, at vi vil opleve det samme, når EU-direktivet bliver implementeret”.

Signe Hald Andersen, forskningsleder i Rockwool Fonden

barsel. Da mænd ofte tjener mest, tager kvinden hovedparten af den delte forældreorlov.

“Så det er fint med øremærket barsel til fædre, men penge skal følge med. Det kan man fx gøre ved at justere den lovregulerede barselsfond, så fædrene

meget, at de ikke lider noget indtægtstab”, siger han og tilføjer:

“Øremærkningen vil nok få endnu flere af vores fædre til at tage barsel, men jeg er i tvivl om, hvorvidt det er en genial måde at gøre det på, for man stjæler det jo fra mødrene”. ■

Debat og blog

Sidste frist for debatindlæg til nr. 3 er mandag den 4. marts kl. 10. Debatindlæg sendes til magisterbladet@dm.dk.

Indlæg må maksimalt være på 3.000 tegn inklusive mellemrum. Er et debatindlæg for langt, vil det blive forkortet af redaktionen.

KUN FÅ AF UNIVERSITETERNES MIDLERTIDIGT ANSATTE ER PÅ DELTID

Anders Bjarklev, formand for Rektorkollegiet

Magisterbladets redaktør problematiserede d. 17. januar universiteternes brug af løstansatte. Det er godt med en debat om universiteternes karriereveje, men det er centralt, at man ikke blander forskellige ansættelsesvilkår sammen. Jakob Elkjær skelner ikke i sit indlæg mellem de eksterne lektorer, der typisk varetager enkelte kurser på universiteterne, sideløbende med at de har en hovedstilling uden for universitetet, og de fuldtidsansatte forskere, som er ansat i en tidsbegrænset stilling.

Denne skelnen er afgørende. For kun en meget lille andel af universiteternes midlertidigt ansatte er ansat i deltidstillinger. I alt udgør de 2,5 pct. af universiteternes samlede videnskabelige årsværk. Hovedparten af universiteternes midlertidigt ansatte arbejder på fuld tid med løn og pension. Nogle

endda med en fast stilling at falde tilbage på, når projektstillingen er udløbet.

Så det er ikke uden en vis arrogance, at Jakob Elkjær stempler halvdelen af universiteternes forskerstab som et videnskabeligt proletariet, når de er ansat med løn og pension, som svarer til vilkårene for ansatte på et tilsvarende stillingsniveau i enhver anden offentlig organisation. Man må være privilegieblind, hvis man kan sammenligne universiteternes ansættelsesvilkår med løstansatte sæsonarbejdere i landbrugssektoren eller servicesektoren.

Der er flere grunde til, at der har været en stigning i antallet af tidsbegrænsede fuldtidsstillinger. For det første indledte vi i slutningen af det forrige årti en national ph.d.-satsning, hvorefter antallet af forskeruddannede steg betydeligt. For det andet modtager universiteterne flere eksterne midler. Ikke kun fra de private fonde, men også fra virksomheder, forskningsråd og europæiske forskningsprogrammer. Ekstern finansiering er typisk knyttet til konkrete forskningsprojekter med en tidsbegrænset og øremærket bevilling.

Jeg kan godt forstå, at nogen savner de gode gamle dage, hvor en forskerstilling nærmest var garanti for livslang ansættelse. Men sådan ser verden ikke ud længere. Vi

ser i stigende grad flere og flere projektansættelser også i det private erhvervsliv og i offentlige organisationer. Det stiller selvfølgelig større krav til medarbejdernes evne til at omstille og udvikle sig.

Der er også gode ting, som følger med. Det er positivt, at de danske universiteter indgår i stadig flere projekter med eksterne parter, og det er ligeledes nyttigt, at universiteterne via de eksterne midler får mulighed for at ansætte nye dygtige forskere. Samtidig er det vigtigt, at flere virksomheder får glæde af medarbejdere, som har erfaring fra og netværk i universiteternes forskningsmiljøer. Det styrker innovation og udvikling i virksomhederne.

Hvor vi med fordel kan gøre mere, er i vejledningen om karrieremuligheder i og uden for universitetet. Der skal være større mobilitet mellem ansættelser på universiteterne og de private virksomheder, og der kan vi og virksomhederne være tydeligere omkring de mange muligheder.

KÆMP FOR DIFFERENTIERET PENSION – ELLERS ØGES ULIGHEDEN

Ingelise Andersen, lektor, ph.d., MPH, cand.mag.

Camilla Gregersen skriver i sin leder som argument mod indførelse af en differentieret pensionsalder bl.a.: "Tørt sagt er det ikke just motiverende for at tage en uddannelse". Det er et pudsig argument. Forhåbentlig vælger unge mennesker ikke uddannelse efter, hvornår de går på pension, men efter hvad der interesserer dem, og efter hvad det er for arbejde, de skal beskæftige sig med en stor del af deres liv. Eftersom vi ved, at akademikere lever flere år længere end ufaglærte og faglærte arbejdere, ville det være mere oplagt at påstå: "Tørt sagt er det just motiverende for at tage en uddannelse, at levetiden derved forlænges med flere år".

DO IT IN ENGLISH, BUT DO IT RIGHT!

Amerikansk ph.d. med alsidig samfundsvidenskabelig baggrund tilbyder oversættelse fra dansk til engelsk og redigering/finpudsning af dine engelske tekster. Også omskrivning af alle slags manuskripter.

Bøger, ph.d. afhandlinger, artikler, rapporter, ERC proposals, projektbeskrivelser, webtekster, ansøgninger, TORs, summaries, mm.

Hurtig service, højeste kvalitet, rimelige priser. Mangler du kvalificeret modspil? Vil du have en 'reader from Hell?' Kontakt mig

**Mange kan oversætte.
Jeg kan skrive.**

Steven Sampson
stevensampsondk@gmail.com
tlf. 2074 1264

Ved alder 30, hvor de fleste kan forventes at have afsluttet deres uddannelse, er forskellen i forventet restlevetid mellem mænd med videregående uddannelse og mænd med grundskole 6,3 år. For kvinder er forskellen 4,7 år. For 65-årige er forskellen stadig markant: 2,7 år for mænd og 2,4 år for kvinder.

Som fagforeningsformand (m/k) skal man naturligvis varetage sine medlemmers interesser.

Vi lever i et samfund, hvor uligheden til stadighed øges, hvilket ikke er i medlemmernes interesse. Derfor ville det klæde formanden og DM at være solidarisk med andre faggrupper og støtte en model for differentieret pensionsalder i Danmark. Der er næppe lydhørhed i samfundet for, at de privilegerede grupper i samfundet sikrer sig stadig flere goder og fordele. Det ville være et godt signal at sende fra magistrerne, at man støtter en lovgivning, der kan vende kurven med stigende ulighed i indkomst, formue, helbred og dødelighed.

SVAR

DM ARBEJDER FOR ALLE, DER MISTER ARBEJDESVENEN

Camilla Gregersen, formand for DM

Dansk Magisterforening bakker varmt op om tiltag, der gør det lettere for syge, ulykkesramte og nedslidte at tage værdigt afsked med arbejdsmarkedet. DM har i mange år været forrest i kampen for at få ændret lovgivning om førtidspension og fleksjob, for siden 2013 har man skullet gennem rædsomt ydmygende forløb, som er helt uacceptable. Førtidspension og fleksjobordninger anvendes i langt højere grad af andre grupper end akademikere, men ikke desto mindre har DM været drivende kraft i at få ordningerne til at fungere, fordi vi netop ønsker et solidarisk arbejdsmarked, hvor der er værdige forhold for dem, som mister - eller får nedsat - arbejdsevnen.

“Det vil svække retssikkerheden for alle på arbejdsmarkedet, hvis man bryder med en af velfærdssamfundets grundpiller: folkepension som universel ret”.

ligt at sige til en 40-årig tømrer, at han skal have senere pensionsalder, hvis han senere i livet vil være pædagog eller arkitekt.

Vi skal have en løsning også for de mennesker, der ikke kan gå på arbejde, til de er 70 eller 73 år. Vi skal sikre værdige løsninger for alle, der ikke har fuld arbejdsevne, uanset deres uddannelse og arbejde.

“Der er næppe lydhørhed i samfundet for, at de privilegerede grupper i samfundet sikrer sig stadig flere goder og fordele”.

Differentieret pension kan DM ikke støtte, idet det vil svække retssikkerheden for alle på arbejdsmarkedet, hvis man bryder med en af velfærdssamfundets grundpiller: folkepension som universel ret. Det vil også signalere, at mennesker kun skaber værdi gennem deres indsats på arbejdsmarkedet, og forslaget underkender, at stress er lige udbredt i alle faggrupper. Unges uddannelsesvalg afhænger ikke af pensionsalder, men det er mærkeligt at sige til en 40-årig tømrer, at han skal have senere pensionsalder, hvis han senere i livet vil være pædagog eller arkitekt.

Vi skal have en løsning også for de mennesker, der ikke kan gå på arbejde, til de er 70 eller 73 år. Vi skal sikre værdige løsninger for alle, der ikke har fuld arbejdsevne, uanset deres uddannelse og arbejde.

BLOG

Dennis Bach Wormark er journalist og har siddet som direktør i to virksomheder, der beskæftiger sig med kommunikation og markedsføring.

HELD OG LYKKE MED JOBSØGNINGEN, MÆND

Tager jeg udgangspunkt i dem, vi har kaldt til samtale det seneste halve år, var der én mand. Resten har været kvinder. Nu skal du høre hvorfor.

Dennis Bach Wormark

Det er ikke mange jobansøgninger med navn af hankøn, jeg har læst med stor interesse i det forgangne år. Tværtimod. I løbet af 2018 har jeg modtaget omtrent 1.000 ansøgninger – motiverede som umotiverede. Nok nærmere med tryk på det sidste.

Vi har søgt medarbejdere ad flere omgange, hvilket har resulteret i et sandt bombardement af ansøgninger. Som udgangspunkt er det jo rigtigt fint med mange ansøgere, men ikke hvis du skal bruge tid på at læse en masse, der mildest talt er spild af alles tid – også ansøgerens.

Der er noget, der er en tilbagevendende og irriterende plage. Mandlige ansøgere, der ikke kan samle den fornødne entusiasme, det kræver at skrive en god og målrettet en af slagsen. Generiske, uinspirerede og ikke mindst ikkeværdiskabende ansøgninger, som er et resultat af spredde hagle, der end ikke kunne ramme en elefant i røven på en meters afstand. Vågn nu op, mand!

Hvad er fællesnævneren for de mest kompetente kommunikationsfolk, vi modtager ansøgninger fra? De er kvinder. De gør sig umage. Og de gør deres forarbejde. Jeg har et par enkelte hankøn i staben, som så sandelig er skarpe. Ellers var de ikke på holdet. Tager jeg udgangspunkt i dem, vi har kaldt til samtale i Q3 og Q4 i 2018, var der én mand – han fik i øvrigt

jobbet. Resten har været kvinder. Og nu skal du høre hvorfor.

For det første kan de finde ud af at bygge en ansøgning op. For det andet starter de lige på og hårdt med at fortælle, hvad de kan skabe af værdi i TEXTA, og hvordan de har tænkt sig at gøre det. Jeg skal lige for god ordens skyld tilføje, at der også er mange kvinder, der ikke kan finde ud af det. I og med at vi får flere ansøgninger fra kvinder end mænd, er det naturligt nok, at flere kvinder kommer videre. Det ændrer dog ikke på den manglende kvalitet, der bliver ved med at hjemsøge mig, når der tigger en ansøgning ind fra en mand.

Et lille tip til dig, der måske lige er blevet færdig med studierne og skal til at søge job. I din ansøgning skal der ikke stå, hvad du hedder, og hvor gammel du er. Det kan jeg se i dit cv. Fortæl mig, hvad du tager med dig til TEXTA, hvis du bliver ansat. Lad dig ikke slå ud af, at du ikke har to til fem års relevant erfaring. Og lad dig ej heller slå ud af, at du ikke kan sætte flueben ved alle krav til kompetencer i en stilling. Kan du rede-gøre for, hvad du kommer med af teori og har af indsigt, er du rigtig langt.

Vågn nu op, mand!

Læs hele indlægget på magisterbladet.dk

Copenhagen
Summer
University

**FORDI
NY VIDEN
IKKE KOMMER
AF SIG SELV.**

Intensive sommerkurser for ledere og specialister.

For mere information og tilmelding:

W

COPENHAGENSUMMERUNIVERSITY.DK

**KØBENHAVNS
UNIVERSITET**

Medlemmerne i MP Pension - kan glæde sig over deres pensionsordning

8,4 %

Fra 2009 til 2018 har MP Pension fået et afkast på 8,4 % i gennemsnit pr. år.

Det er blandt de bedste afkast i pensionsbranchen.

Max 2°

Vores investeringspolitik understøtter Paris-aftalens målsætning om max 2° global opvarmning.

Derfor har vi også valgt at sælge vores aktier i olie, kul og tjæresand.

5 mia. til klimaet

Vi har oprettet en klimapulje på ca. 5 mia. kr.

P.t. har vi grønne og klimavenlige investeringer for 3,5 mia. - og der er flere på vej.

Sundhedsordning

Vi tilbyder i samarbejde med Falck Healthcare en attraktiv sundhedsordning til medlemspris.

Alle medlemmer - uanset alder - kan få sundhedsordningen for 795 kr. pr. år.

Medlemsdemokrati

MP Pension er en medlemsejet pensionskasse. Derfor får medlemmerne pension og forsikringer til kostpris.

Bestyrelsen er valgt af medlemmerne, og medlemmer kan få direkte indflydelse ved at deltage på den årlige generalforsamling.

Pension til selvstændige

De fleste af vores medlemmer er ansat på offentlige overenskomster, men når du er magister, gymnasielærer eller psykolog, kan du altid få pension hos os.